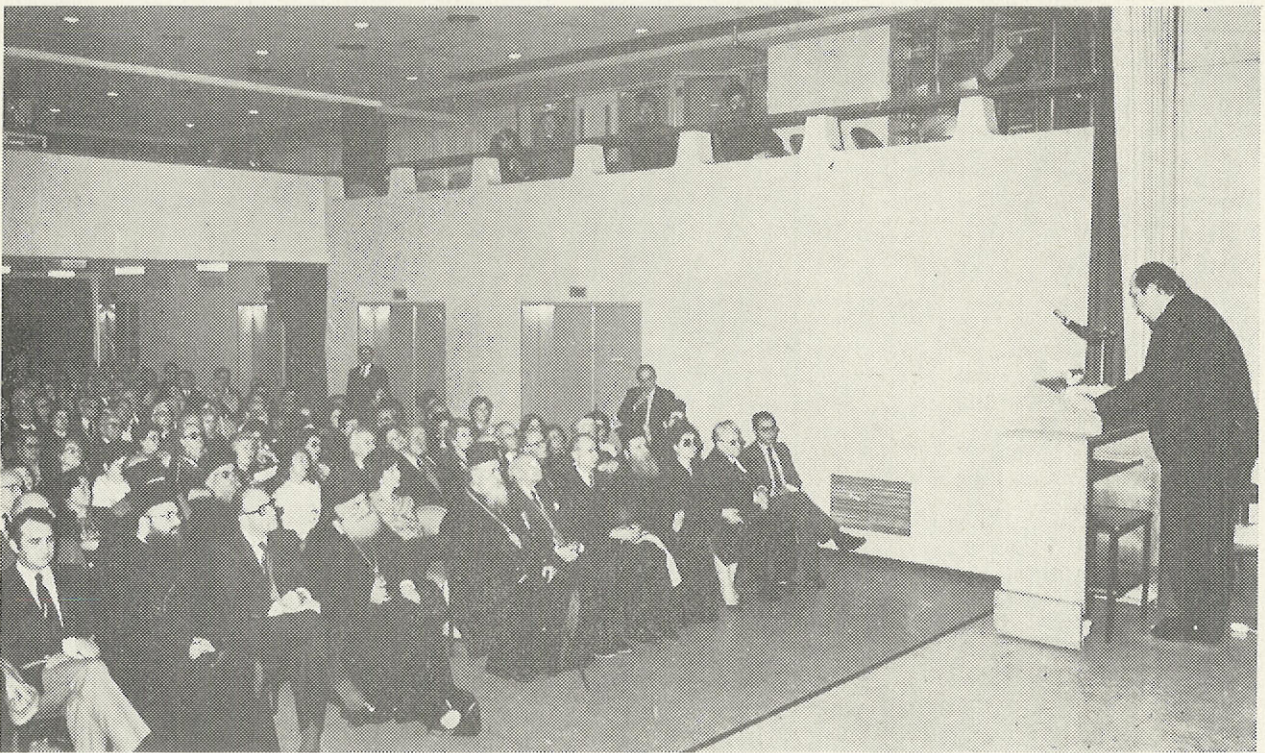

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140. — ΤΗΛ. 721.8308 | 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1983 | ΑΡΙΘ. 5

Η ΕΝΩΣΙΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΤΙΜΗΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

Οι εκδηλώσεις μνήμης τών 60 χρόνων από τή Μικρασιατική Καταστροφή ολοκληρώθηκαν με πνευματική και καλλιτεχνική εκδήλωση, που όργάνωσε ή Ένωσι Σμυρναίων στην αίθουσα τής ΧΑΝ στις 12 Φεβρουαρίου, Μίλησε ό συγγραφέας κ. Ί. Μ. Χατζηφώτης με θέμα: «Πορεία μαρτύρων — Η Έκκλησία πριν και στη Μικρασιατική Καταστροφή» μετά από προσλαλιά του εκπροσώπου τής Ένώσεως κ. Βικέτου. Κατόπιν ό σηματοθέτης και συγγραφέας κ. Νέστορας Μάτσας αναφέρθηκε στο «ντοκυμανταίρ» του «Μνήμη και φώς από τις σκλαβωμένες πατρίδες», παραγωγή τής Ίεράς Συνόδου, τό όποιο και προβλήθηκε στη συνέχεια. Άκολούθησαν απαγγελίες

σχετικών ποιημάτων, που παρουσίασε ό Σύμβουλος τής Έστίας κ. Τζών Βεϊνόγλου και απέδωσαν οι ήθοιοι Ήλένη Νενεδάκη, Γιώργος Μετσόλης, Ίορδάνης Μαρίνος και Έλενα Τσαλδάρη. Παρέστησαν ό Μακ. Άρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ, οι Σεβ. Μητροπολίται Νέας Ίωνίας, Πειραιώς, Καρπάθου - Κάσου, ό Άρχιγραμματεΐς τής Ι.Σ., ό Πρωτοσύγκελλος τής Άρχιεπισκοπής Άθηνών, πολλοί κληρικοί, ό Διευθυντής τής «Έκκλησίας», ό Κοσμήτωρ τής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών, άλλοι καθηγητές, εκπρόσωποι τών μικρασιατικών σωματείων και πλήθος κόσμου. Στη φωτογραφία: στιγμιότυπο από τή διάλεξη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Ἐνωσις Συμυρναίων τίμησε τὴν προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας στὴν Μ. Ἀσία. — Ε. Δ. Θ., «Πανταχόθεν ἀντὶ τείχους. — Εὐαγγέλιου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανμίου Ἀθηνῶν, Ἡ προετοιμασία γιὰ τὸ Ἅγιο Βάπτισμα κατὰ τὶς «Ἀποστολικὰς Διαταγὰς». — Ἰωάννου Φουντούλη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανμίου Θεολογικῆς, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — Δημόσθενη Σαβράμη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανμίου τῆς Κολωνίας, Ἡ «μυστικὴ Ἐκκλησία» τῆς Τσεχοσλοβακίας. — Ἀρχιμ. Παντελεήμονος Καθρεπιδῆ, Ἱεροκήρυκος, Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας στὴν ζωὴ τῶν πιστῶν (εἰσήγησις). — Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου, Λέκτορος Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, Ὁ Ποιμὴν ὁ Καλός. — Μητροπ. Γόρτυνος Θεοφίλου, Τὰ παιδιὰ μας. — Ἐπίκαιρα. — Πρῶτος. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Ψευδεῖς δηλώσεις γιὰ τὴν παραπλάνησι τῶν Ἀρχόνων. — Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, Ἑλληνες Κληρικοὶ στοὺς ἀγῶνες τῆς φυλῆς. — Φς, Τὸ Βιβλίον. — Εὐαγγέλιον Π. Λέκκου, Προαιρετικὰ τὰ «τυχερά». Εἰδήσεις ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους. Νέοι συνταξιοῦχοι τοῦ ΤΑΚΕ.

« ΠΑΝΤΑΧΟΘΕΝ

ΑΝΤΙ

ΤΕΙΧΟΥΣ»

Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἀναφερόμενος στὸν πολυμέτωπο καὶ πολυπόικιλο ἀγῶνα τοῦ ἱερέως, λέγει τὰ ἑξῆς: «Ἡ προετοιμασία μας δὲν εἶναι γιὰ ἓνα εἶδος μάχης, ἀλλ' ὁ πόλεμος αὐτὸς εἶναι ποικιλόμορφος καὶ διεξάγεται ἀπὸ διαφορετικὸς ἐχθρούς. Γιατὶ οὔτε χρησιμοποιοῦν ὅλοι τὰ ἴδια ὄπλα, οὔτε ἔχουν μελετήσῃ νὰ κάμουν ἐπίθεσι μ' ἓνα τρόπο. Καὶ πρέπει αὐτὸς ποὺ πρόκειται νὰ πολεμήσῃ, νὰ γνωρίζῃ καλὰ τὶς μεθόδους ὅλων τῶν ἐχθρῶν καὶ νὰ εἶναι ὁ ἴδιος καὶ τοξότης καὶ σφενδογῆτης καὶ ταξίαρχος καὶ λοχαγὸς καὶ στρατιώτης καὶ στρατηγὸς καὶ ἀγωνιστὴς τοῦ πεζικοῦ καὶ ἵππεδς καὶ ναυμάχος καὶ τειχομάχος. Γιατὶ τοὺς στρατιωτικὸς μὲν πολέμους, ἀνάλογα μὲ τὸ ἔργο ποὺ ἀνέλαβε ὁ καθένας, ἀναλαμβάνει τὴν ἄμυνα ἐναντίον τῶν ἐπιτιθεμένων. Ἐδῶ ὅμως δὲν συμβαίνει κατὰ τέτοιον ἀλλὰ ἂν αὐτός, ποὺ πρόκειται νὰ νικήσῃ, δὲν γνωρίζῃ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τῆς πολεμικῆς τέχνης, τότε ὁ διάβολος γνωρίζει ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἓνα μικρὸ μέρος, ποὺ τυχὸν εἶναι παραμελημένο, νὰ ὀδηγήσῃ μέσα (στὸν περίβολο τῆς Ἐκκλησίας) τοὺς πειρατές του καὶ νὰ ἀρπάξῃ τὰ πρόβατα. Ἀλλὰ δὲν πετυχαίνει αὐτὸ, διὰ τοιοῦτον ὅτι ὁ ποιμένας κατέχει ὅλη τὴν ἀγωνιστικὴ τέχνη καὶ γνωρίζει καλὰ ὅλες τὶς ἐπιβουλὰς του. Γι' αὐτὸ πρέπει ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη νὰ προφυλαττώμαστε καλὰ μὲ φραγμούς. Γιατὶ καὶ μιὰ πόλη, διὰ ἀπὸ παντοῦ εἶναι περιζωσμένη μὲ τείχη, περιφρουρεῖ αὐτοὺς ποὺ τὴν πολιορκοῦν καὶ μένει σὲ πολλὴ ἀσφάλεια. Ἄν ὅμως κατορθώσῃ κάποιος νὰ διασπάρῃ τὸ τείχος τῆς καὶ διανοίξῃ ἔσιω καὶ μιὰ μικρὴ πόρτα, δὲν τὴν ὠφελεῖ σὲ τίποτε ὁ περίβολος τῶν τειχῶν, ἔσιω καὶ ἂν ὅλο τὸ ὑπόλοιπο μέρος αὐτοῦ στέκῃ μὲ ἀσφάλεια» (Migne Ἐ.Π. 48, 666).

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι οἱ ποιμένες πρέπει νὰ φροντίζουν νὰ εἶναι πάνοπλοι καὶ νὰ ἀνανεῶνουν τὶς πνευματικὰς τοὺς φραγμοὺς. Ὅπως προσθέτει ὁ ἱερὸς πατὴρ, «ὡς τοῦ Θεοῦ πόλις» πρέπει «πανταχόθεν ἀντὶ τείχους» νὰ ἔχη «τὴν τοῦ ποιμένου ἀγγιγίαν τε καὶ σύνεσιν». Οἱ ποιμένες πρέπει ν' ἀγρυπνοῦν, ὥστε νὰ μὴ ἀνοίγωνται «κεροκόπριτες» στὰ τείχη τῆς Ἐκκλησίας.

Ε. Δ. Θ.

Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΙΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ “ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΓΕΣ”

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Στὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος προσέρχονταν μόνον ὅσοι εἶχαν κατηχηθῆ ἑπαρκῶς. Σύμφωνα μετὰ τὰς «Ἀποστολικὰς Διατάξεις», ὁ χρόνος τῆς κατηχήσεως διαρκοῦσε κατὰ μέσον ὄρον τρία ἔτη. Ὁ χρόνος αὐτὸς ὁμως ἦταν δυνατὸ νὰ ἐπιβραχυθῆ στὴν περίπτωσιν, πού ὁ κατηχούμενος παρουσίαζε συμπεριφορὰ, ἢ ὁποία ἦταν ἐγγύτη γιὰ τὴ σταθερότητα τοῦ φρονήματός του⁶⁵. Στὴ περίπτωση αὐτὴ «οὐχ ὁ χρόνος, ἀλλ’ ὁ τρόπος κρίνεται»⁶⁶.

Ἡ κατηχητικὴ διδασκαλία, πού αὐτονοήτως γινώταν ἀπ’ τοὺς κληρικούς, μποροῦσε νὰ γίνῃ καὶ ἀπὸ καταλλήλους λαϊκοὺς: «Ὁ διδάσκων, εἰ καὶ λαϊκὸς ἦ, ἐμπειρὸς δὲ τοῦ λόγου καὶ τὸν τρόπον σεμνός, διδασκῶν «ἔσσονται» γὰρ «πάντες διδάκτοί Θεοῦ» (Ἰωάν. στ’, 45)⁶⁷.

Ἡ ἐναρξὴ τῆς τελετουργίας τοῦ βαπτίσματος γινώταν μετὰ τὴν ἀπόταξιν τοῦ Σατανᾶ: «Ἀπαγγελλέτω οὖν ὁ βαπτιζόμενος ἐν τῷ ἀποτάσσει τῷ Σατανᾶ καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ταῖς ποματαῖς αὐτοῦ καὶ ταῖς λατρείαις αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς ἐφευρέσειν αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς ὑπ’ αὐτόν»⁶⁸.

Στὴ συνέχεια ὁ βαπτιζόμενος «συντάσσεται τῷ Χριστῷ» καὶ ἀπαγγέλλει σύμβολο πίστεως, στὸ ὁποῖο ἡ μετάβασις στὸ τρίτον ἄρθρον γίνεται μετὰ τὴ φράση: «Βαπτίζομαι καὶ στὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον»: «Μετὰ δὲ τὴν ἀποταγὴν (ὁ βαπτιζόμενος) συντασσόμενος λέγέτω: «Συντάσσομαι τῷ Χριστῷ καὶ

Πιστεύω καὶ βαπτίζομαι εἰς ἓνα ἀγέννητον μόνον ἀληθινὸν Θεὸν παντοκράτορα, τὸν Πατέρα τοῦ Χριστοῦ, κτίστην καὶ δημιουργὸν τῶν ἀπάντων, «ἐξ οὗ τὰ πάντα» (Α’ Κορ. η’, 6).

Καὶ εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, τὸν «πρωτότοκον πάσης κτίσεως» (Κολ. α’, 15), τὸν πρὸ αἰῶνων εὐδοκία τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα, οὐ κτισθέντα, «δι’ οὗ τὰ πάντα» (Α’ Κορ. η’, 6) ἐγένετο τὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὁρατὰ τε καὶ ἀόρατα τὸν ἐπ’ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν κατελθόντα ἐξ οὐρανῶν καὶ σάρ-

κα ἀναλαβόντα, ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου γεννηθέντα, καὶ πολιτευσάμενον ὁσίων κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς αὐτοῦ, καὶ σταυρωθέντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ ἀποθανόντα ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν μετὰ τὸ παθεῖν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς καὶ καθεσθέντα ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος μετὰ δόξης «κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος» (Β’ Τιμ. δ’, 1. Λουκ. α’, 33).

Βαπτίζομαι καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τοῦτ’ ἔστι τὸν παράκλητον, τὸ ἐνεργῆσαν ἐν πᾶσι τοῖς ἀπ’ αἰῶνος ἁγίοις, ὕστερον δὲ ἀποσταλὲν καὶ τοῖς ἀποστόλοις παρὰ τοῦ Πατρὸς κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ μετὰ τοὺς ἀποστόλους δὲ πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ εἰς σαρκὸς ἀνάστασιν καὶ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς βασιλείαν οὐρανῶν καὶ εἰς ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος»⁶⁹.

Μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως ἀκολουθοῦν ἡ «τοῦ ἐλαίου χρῆσις» καὶ ὁ ἁγιασμὸς τοῦ ὕδατος.

Γιὰ τὸν ἁγιασμὸ τοῦ ἐλαίου ὁ ἱερεὺς «ἐπικαλεῖται τὸν ἀγέννητον Θεόν, τὸν Πατέρα τοῦ Χριστοῦ, τὸν βασιλέα πάσης αἰσθητῆς καὶ νοητῆς φύσεως, ἵνα ἀγιασῇ τὸ ἔλαιον «τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ» (Πράξ. η’, 16) καὶ δώσῃ χάριν πνευματικὴν καὶ δύναμιν ἐνεργητικὴν, ἄφεσιν τε ἁμαρτιῶν καὶ προπαρασκευὴν ὁμολογίας βαπτίσματος, ὥστε τὸν χριζόμενον ἀπολυθέντα πάσης ἀσεβείας ἄξιον γενέσθαι τῆς μνήσεως κατ’ ἐντολὴν τοῦ μονογενοῦς»⁷⁰.

Ὅσον ἀφορᾷ στὸν ἁγιασμὸ τοῦ ὕδατος τοῦ βαπτίσματος, ὁ ἱερεὺς, ἀφοῦ εὐχαριστήσῃ γιὰ «τὸ βάπτισμα τῆς παλιγγενεσίας», πού εἶναι «τοῦ σταυροῦ τύπος», καὶ γιὰ ὅλες τὰς σωτήριες θεῖες δωρεές, παρακαλεῖ τὸν Θεὸ λέγοντας: «Κάτιδες ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀγίασον τὸ ὕδωρ τοῦτο, δὸς δὲ χάριν καὶ δύναμιν, ὥστε τὸν βαπτιζόμενον κατ’ ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ σου αὐτῷ συσταρωθῆναι καὶ συναποθανεῖν καὶ συναφῆναι καὶ συνασπῆναι εἰς υἰοθεσίαν τὴν ἐν αὐτῷ, τῷ νεκρωθῆναι μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῆσαι δὲ τῇ δικαιοσύνῃ»⁷¹.

65. «Ὁ μέλλων κατηχεῖσθαι τρία ἔτη κατηχεῖσθαι εἰ δὲ σπουδαῖός τις ἦ καὶ εὐνοίαν ἔχη περὶ τὸ πρᾶγμα, προσδεχέσθω» (Βιβλίον Η’, κεφ. 32, ΒΕΠΕΣ τόμ. 2, σ. 164).

66. Αὐτόθι.

67. Ἐνθ’ ἀνωτ.

68. Αὐτόθι.

69. Βιβλίον Ζ’, κεφ. 41, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 134-135.

70. Βιβλίον Ζ’, κεφ. 42, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 135.

71. Βιβλίον Ζ’, κεφ. 43, ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σ. 136.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

411. Στη θεία λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου υπάρχει η φράση: «Μνήσθητι, Κύριε, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρῶν σου καὶ τῆς ἐμῆς ἀναξιοῦτος συγχώρησόν μοι πᾶν πλημμέλημα ἐκούσιόν τε καὶ ἀκούσιον καὶ μὴ διατάξ ἑμὰς ἀμαρτίας κωλύσης τὴν χάριν τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος ἀπὸ τῶν προκειμένων δώρων». Ποιὸ εἶναι τὸ νόημά της; Δὲν εἶναι ἀντίθετο πρὸς ἐκεῖνο ποὺ πιστεύουμε, ὅτι δηλαδή ἡ ἀναξιοῦτος τοῦ λειτουργοῦ δὲν ἐπηρεάζει τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Πρωτοπρ. Γρηγ. Μαυρομμάτη).

Ἡ ἀνωτέρω φράσις τῆς εὐχῆς τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου παρουσιάζει ὁποσδήποτε μιὰ σοβαρὴ ἐρμηνευτικὴ δυσχέρεια. Καὶ τοῦτο γιατί τὸ νόημα τῆς ἐκ πρώτης ὄψεως εἶναι ὅτι οἱ ἁμαρτίες τοῦ ἱερέως («διὰ τὰς ἐμὰς ἀμαρτίας») μποροῦν νὰ ἐμποδίσουν («κωλύσῃς») τὴ χάρι τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀπὸ τὰ δῶρα, δηλαδή τὸν καθαγιασμό τους σὲ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ. Ἡ πρώτη αὐτὴ ἐντύπωσις εἶναι ἐσφαλμένη, ὄχι γιατί θέλουμε νὰ ἐπιβάλλουμε στὴν ἐρμηνεία τοῦ κειμένου δικές μας ἐκ τῶν προτέρων κατασκευασμένες δογματικὲς προκαταλήψεις, ἀλλὰ γιατί ἄλλο πρέπει νὰ εἶναι τὸ νόημά του, ὅπως θὰ φανῆ εὐθὺς ἀμέσως.

Ἐν πρώτοις, ἡ δέησις αὐτὴ βρίσκεται στὸ κείμενο τῆς εὐχῆς μετὰ

τὸν καθαγιασμό τῶν τιμίων δώρων. Ἢδη αὐτὰ μετὰ τὴν ἐπίκλησιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἔχουν «εὐλογηθῆ», «ἀγιασθῆ» καὶ «ἀναδειχθῆ» («εὐλογηθῆσαι αὐτὰ καὶ ἀγιάσαι καὶ ἀναδείξαι») σὲ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ. Αὐτὸ εἶναι ἀπολύτως σαφὲς στὸ κείμενο τῆς θείας λειτουργίας. Δεύτερο, πούθενά δὲν λέγεται στὸ ἴδιο τὸ κείμενο ὅτι ὁ ἱερεὺς μπορεῖ νὰ εἶναι ἀναμάρτητος ἢ γιὰ νὰ τελήσῃ τὴ θεία λειτουργία πρέπει νὰ μὴν ἔχη ἁμαρτίαν. Ἀντίθετα ἀμέσως πρὶν ἀπὸ τὸν καθαγιασμό βρισκόμαστε εἰλικρινῆ ὁμολογία καὶ ἐξομολόγησι τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῆς ἀναξιοῦτος τῶν ἱερουργῶν: «καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι δοῦλοί σου, οἱ καταξιοθέντες λειτουργεῖν τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ, οὐ διὰ τὰς δικαιοσύνας ἡμῶν, οὐ γὰρ ἐποίησάμεν τι ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς...». Ὁ ἱερεὺς δὲν καταξιώνεται νὰ λειτουργῇ ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἁμαρτίες ἢ ἐπειδὴ εἶναι ἄξιος («Οὐδεὶς ἄξιος...»), ἀλλὰ γιατί εἶναι «περιβεβλημένος τὴν τῆς ἱερατείας χάριν», «διὰ τὰ ἐλέη καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς» τοῦ Θεοῦ. Καὶ σὲ ἄλλες εὐχὲς καὶ ἰδιαιτέρως στὴν «εὐχὴ τῆς προσκομιδῆς» τῆς λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καθορίζεται μὲ σαφήνεια ὅτι ὁ ἱερεὺς ἐνεργεῖ ὄχι ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ κατ' ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ, πού τὸν ἔθεσε διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος «εἰς τὴν διακονίαν ταύτην». Εἶναι καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἱερεῖς ἁμαρτωλοὶ, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, γι' αὐτὸ καὶ προσφέρουν τὴ θυσία ὑπὲρ τῶν ἰδικῶν τους «ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἄγνωμάτων» καὶ κοινωνοῦν «εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς δὲν θὰ ἦταν δυνατόν νὰ ἐξαρηθῇ ποτὲ ὁ καθαγιασμός τῶν τιμίων δώρων ἀπὸ τὴν

ἠθικὴ ποιότητα τῶν ἱερέων. Οἱ ἁμαρτίες εἶναι προσωπικὴ ὑπόθεσις τοῦ ἱερέως, πού ἀφορᾷ τὴν ἀτομικὴν του σχέσιν μὲ τὸ Θεό. Ἡ λειτουργία εἶναι ἔργο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐνεργεῖται ἐν ἁγίῳ Πνεύματι διὰ τοῦ χαρίσματος τῆς ἱερωσύνης.

Ἀποκλείοντας γιὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους τὴν ἐρμηνεία αὐτὴ, πρέπει νὰ ἀναζητήσουμε τὸ νόημα τῆς φράσεως πρὸς ἄλλη κατεύθυνσι. Ὁ μακάριος Νικόλαος Καβάσιλας στὴν «Ἐρμηνεία τῆς θείας λειτουργίας» δίνει μιὰ πολὺ εὐστοχὴ καὶ θεολογικωτάτη ἐξήγησι. Στὴν ἐπίμαχη φράσιν ὁ ἱερεὺς δέεται γιὰ τὸν ἑαυτό του, γιὰ νὰ ἀξιωθῇ καὶ ὁ ἴδιος τοῦ ἁγιασμοῦ, πού προσφέρει ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς κοινωνίας τῶν τιμίων δώρων. Διακρίνει δύο τρόπους, κατὰ τοὺς ὁποίους ἐνεργεῖ ἡ ἁγιαστικὴ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος στὰ τίμα δῶρα. Κατὰ τὸν πρῶτο τρόπο τὰ ἀγιάζει. Αὐτὸν τὸν ἁγιασμό καμιά ἀνθρώπινη ἁμαρτία δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, γιατί ἀκριβῶς δὲν εἶναι ἔργο τῆς ἀνθρώπινης ἀρετῆς. Κατὰ τὸ δεύτερο τρόπο ἀγιάζει ἐκείνους πού μετέχουν στὰ δῶρα διὰ τῆς κοινωνίας. Στὴ δευτέρῃ αὐτὴ περίπτωσι χρειάζεται καὶ ἡ συνεργασία τοῦ δικοῦ μας ζήλου, γιατί ἡ ἐνέργεια τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴν ἁθυμία μας καὶ τὴν ἀνθρώπινη κακία. Αὐτὴ ἡ ἐνέργεια ἀκριβῶς τῆς θείας χάριτος εὐχεται ὁ ἱερεὺς νὰ μὴν ἐμποδισθῇ ἀπὸ τὸν ἑαυτό του γιὰ τὶς ἁμαρτίες του. Μὲ ἄλλα λόγια, νὰ μὴν ἀποβῇ γι' αὐτὸν ἀνοφελῆς ἢ κοινωνία τῶν ἁγίων μυστηρίων ἢ «εἰς κριμα ἢ εἰς κατάκριμα».

(Συνέχεια στὸ ἐπόμενο τεῦχος)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

15νθήμερη Ἐφημερίδα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Εἶναι τὸ πνευματικὸ, μαχητικὸ ὄργανο τοῦ κάθε χριστιανοῦ. Πληροφορεῖ, ἐνημερώνει καὶ κατατοπίζει τὸ λαὸ πάνω σ' ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικά, πνευματικὰ καὶ θρησκευτικὰ ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο. Κυκλοφορεῖ τὴν 1η καὶ 16 κάθε μήνα. Ἐτησίαι συνδρομὴ 400 δρχ. Καθῆκον τῶν ἐφημερίων εἶναι ἡ ἐγγραφὴ συνδρομητῶν.

Η «ΜΥΣΤΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ΤΗΣ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρος Θεολογίας, Φιλοσοφίας καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας

Πρὶν ἀπὸ τὶς ἑορτὲς τοῦ Πάσχα (1982) ἐπισκέφθηκαν τὸν Πάπα Ἰωάννη Παῦλο Β΄ οἱ πέντε ἐπίσκοποι, ποὺ ἀσκοῦν σήμερα τὰ ποιμαντικά τους καθήκοντα στὴν Τσεχοσλοβακία. Τὸ γεγονός δὲ αὐτὸ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία στὸν Πάπα νὰ μιλήσει γιὰ τὸν «Γολγοθᾶ» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Τσεχοσλοβακίας, τῆς ὁποίας τὸ δράμα γίνεται ἀκόμη πῶς αἰσθητὸ ἂν ριζώμε μιά ματιὰ στὴν μεταπολεμικὴ ἱστορία αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ὁ διωγμὸς ἄρχισε κυρίως τὸ 1948 ὅταν τὸ κομμουνιστικὸ Κράτος τῆς Τσεχοσλοβακίας ἔκλεισε ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ 1949 ἀπαγορεύει τὸ Κράτος τὴν κυκλοφορία πέντε καθολικῶν ἑβδομαδιαίων περιοδικῶν καὶ δώδεκα ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν καὶ θεολογικῶν περιοδικῶν. Τὸ 1950 — στὶς 13 Μαρτίου — ἀρχίζει ὁ διωγμὸς τῶν μοναχικῶν Ταγμάτων καὶ στὶς 14 Ἰουνίου τοῦ ἴδιου ἔτους καταργοῦνται — μὲ εἰδικὸ διάταγμα — ὅλες οἱ θεολογικὲς σχολὲς τῶν Πανεπιστημίων τῆς Τσεχοσλοβακίας. Αὐτὴ ἡ σκληρὴ στάσι τὸν κομμουνιστῶν ἀρχίζει ν' ἀλλάξει, σιγὰ - σιγὰ, τὸ 1958, μὲ ἀποτέλεσμα, μετὰξὺ τῶν ἄλλων, τὸ ὅτι ὁ παγκόσμιος γνωστὸς εὐαγγελικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογίας JOSEF HROMADKA — ποὺ πέθανε τὸ 1969 — κατόρθωσε νὰ πετύχει μιά στενὴ συνεργασία ἀνάμεσα στὸ Κράτος καὶ τὴν Ἐκκλησία.

Ἡ πῶς σημαντικὴ ἀναγέννησι τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τοῦ Λαοῦ τῆς Τσεχοσλοβακίας ὅμως ὀφείλεται στὴν «ἀνοιξι τῆς Πράγας»: στὶς προσπάθειες δηλαδὴ τοῦ ALEXANDER DUBCEK — ποὺ τὸ 1968 ἔγινε πρῶτος γραμματέας τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμ-

ματος τῆς Τσεχοσλοβακίας — νὰ μεταρρυθμίσει τὸ κομμουνιστικὸ καθεστῶς τῆς χώρας του. Προσπάθειες ποὺ — μετὰξὺ τῶν ἄλλων — συνέβαλαν στὸ ὅτι ἡ Τσεχοσλοβακία ἔγινε τὸ κέντρο μιᾶς παγκόσμιας κινήσεως, ποὺ ἄνοιξε τὸν δρόμο γιὰ ἓναν δημιουργικὸ διάλογο ἀνάμεσα στοὺς Χριστιανοὺς καὶ στοὺς Μαρξιστῆς, στὸν ὁποῖο ὀφείλουμε τὸ γεγονός ὅτι μερικοὶ Μαρξιστῆς κατόρθωσαν ν' ἀπελευθερωθοῦν ἀπὸ τὸν δογματικὸ Μαρξισμό, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ὅτι αὐτοὶ οἱ Μαρξιστῆς ἄρχισαν νὰ διαπιστώνουν τὴν σημασία τοῦ Χριστιανισμοῦ γενικὰ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰδικὰ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ ἠθικὸ καὶ ὕλικὸ κακό.

Κατὰ τὴν διάρκειά ὅμως τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1968 ἀρχίζει ἡ στρατιωτικὴ ἐπέμβασι τῶν Ρώσων καὶ τῶν συμμάχων τους μὲ συνέπεια τὴν σημερινὴν κατάστασι, ποὺ εἶναι πολὺ πῶς χειρότερη ἀπὸ τὴν κατάστασι πρὶν ἀπὸ τὸ 1968. Χαρακτηριστικὸ εἶναι δὲ τὸ γεγονός ὅτι οἱ Ρῶσοι καὶ οἱ σύμμαχοί τους δικαιολόγησαν τὴν ἐπέμβασι τους, τονίζοντας ὅτι «ἔσωσαν» τὴν εἰρήνη καὶ τὸν Λαὸ τῆς Τσεχοσλοβακίας, τοῦ ὁποῖου οἱ ἐχθροὶ συνεργάστηκαν στενὰ μὲ τὸ Βατικανὸ καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν.

Φυσικὸ λοιπὸν εἶναι τὸ γεγονός ὅτι τὸ πολιτικὸ σύστημα τῆς Τσεχοσλοβακίας ἀνήκει σ' ἐκεῖνα τὰ λίγα κομμουνιστικὰ πολιτικὰ συστήματα, ποὺ ἀποκλείουν κάθε συμβιβασμὸ καὶ κάθε συνεργασία μὲ τὴν Ἐκκλησία, ἐμποδίζοντας, συγχρόνως, τὴν ἱκανοποίησι τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποῖων ἡ ζωὴ ρυθμίζεται μὲ μοναδικὸ κριτήριον τὶς πεποιθήσεις τῶν φορέων αὐτῶν τῶν συστημάτων. Γιὰ

τοῦτο τὸν λόγο ἐπικρατεῖ σήμερα στὴν Τσεχοσλοβακία μιὰ κατάστασι, ποὺ ἐμποδίζει συστηματικὰ τὴν ποιμαντικὴ δραστηριότητα τῶν κληρικῶν γενικὰ καὶ τῶν ἐπισκόπων εἰδικὰ.

Μὲ βάση ὅμως μερικὲς πληροφορίες, ποὺ δημοσιεύθηκαν τὸν τελευταῖο καιρὸ στὸν γερμανικὸ - θρησκευτικὸ - τύπο, διαπιστώνουμε ὅτι ὁ κληρὸς τῆς Τσεχοσλοβακίας κατορθώνει νὰ ἱκανοποιεῖ τὶς θρησκευτικὲς ἀνάγκες τοῦ Τσεχοσλοβακικοῦ Λαοῦ μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς «μυστικῆς Ἐκκλησίας», τῆς ὁποίας τὰ μέλη ἀξάνουν συνεχῶς, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀστυνομία καταδιώκει συστηματικὰ τὶς «παράνομες» θρησκευτικὲς ὁμάδες. Συγκινητικὸ εἶναι δὲ τὸ ὅτι σ' αὐτὲς τὶς ὁμάδες ἀνήκουν, κυρίως, νέοι καὶ νέες, ποὺ διαδίδουν τὴν χριστιανικὴ τους πίστι ὅπου καὶ ὅπως μποροῦν, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι εἶναι βέβαιοι ὅτι ἡ θρησκευτικὴ τους δραστηριότητα εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνη.

Στοὺς ὁπαδοὺς τῆς «μυστικῆς Ἐκκλησίας» ἀνήκουν ἐπίσης πολλοὶ ἐργάτες. Τοῦτο πάλι ὀφείλεται στὸ ὅτι πολλοὶ κληρικοὶ καὶ μερικοὶ ἐπίσκοποι, ποὺ ἀσκοῦν τὰ ποιμαντικά τους καθήκοντα χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ Κράτους, ἐργάζονται σὰν ἄπλοιοι ἐργάτες, κερδίζοντας τὸ καθημερινὸ τους ψωμὶ μὲ τὴν ἐργασία τους. Πολὺ σωστὰ δὲ τόνισε σὲ μιὰ συνέντευξι, ποὺ ἔδωσε σ' ἓνα γερμανικὸ περιοδικὸ κάποιος ἐπίσκοπος-ἐργάτης τῆς «μυστικῆς Ἐκκλησίας» τῆς Τσεχοσλοβακίας ὅτι ἂν, στὸ παρελθόν, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἐπίσκοποι εἶχαν ζήσει κοντὰ στοὺς ἐργάτες δὲν θὰ ἀντιμετώπιζαν σήμερα οἱ ἐκκλησιαστικοὶ Ἠγέτες τὸ θλιβερὸ φαινόμενον τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία.

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

(Εισήγηση σὲ Ἱερατικὸ Συνέδριο).

Ἀρχιμανδρίτου
ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ ΚΑΘΡΕΠΤΙΔΗ
Ἱεροκέρυκος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

Εἰσαγωγή.

Ἡ προσευχομένη Ἐκκλησία στέκεται στὸ κέντρο τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς. Ἰκετεύει καὶ ζητᾷ τὴν χάρη καὶ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος. Ἐνισχύεται προσευχομένη στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ Μαρτυρίου. Περιβάλλει τὴν μυστικὴ κλάση τοῦ ἄρτου καὶ τὸ κοινὸν ποτήριον με ἔντονη προσευχὴ καὶ δημιουργεῖ τὴν λατρεία τῆς. Ὡς προσευχομένη παρουσιάζεται ἡ πρώτη Ἐκκλησία στὴν ἀνατολὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Σ' αὐτὴν ἐκπληρώθηκε τὸ αἶτημα τῶν μαθητῶν: «Κύριε διδάξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι»¹. Σὰν ἓνας μικρὸς κόκκος σινάπεως τὸ «Πάτερ ἡμῶν» ἀναπτύχθηκε σὲ γιγάντιο δένδρο. Ἡ Κυριακὴ προσευχὴ ἀνθίσε καὶ ἔγινε ἡ αἰώνια προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ λειτουργία τῆς εἶναι ἡ πνοή τοῦ προσευχομένου Κυρίου, τοῦ δοξαμένου Μεγάλου Ἀρχιερέως. Αὐτὴ ἡ θεϊκὴ προσευχὴ, ποῦ ἔγινε καὶ ἀνθρώπινη ἤχει στοὺς αἰῶνες στὶς ἀσίγαστες προσευχὲς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἔνωση τῶν ἀληθινὰ προσευχομένων. Ἡ προσευχὴ τῆς δὲν εἶναι μόνο μιὰ ἐπίκληση βοήθειας στὴν ἀνάγκη. Γιατὶ καὶ τὰ αἰτήματά τῆς εἶναι διαποτισμένα ἀπὸ μιὰ ἀγαπῶσα λατρεία, φωτισμένα ἀπὸ τὴν πίστη στὸν θρίαμβο τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὴν χαρὰ καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ παιδιοῦ γιὰ τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν μακαριότητα τοῦ πατέρα. Ἡ Ἐκκλησία στέκεται ἡσυχὴ καὶ δυνατὴ, μέσα στὸν ταραγμένο κόσμο. Τί τῆς δίνει τὴν δύναμη νὰ στέκεται; Ἡ προσευχὴ.

Ὅχι οἱ συγκεντρώσεις, οἱ λόγοι, οἱ διαδηλώσεις, ὄχι ἡ εὐνοια τῆς πολιτείας, ὄχι οἱ προστατευτικοὶ νόμοι καὶ οἱ ποικίλες ὑποστηρίξεις εἶναι ἐκεῖνα ποῦ κάνουν πανίσχυρη τὴν Ἐκκλησία. Ἀκόμη τὸ κήρυγμα, ἡ ἐξομολόγηση, ἡ κατήχηση, ἡ καλλιέργεια τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον καὶ κάθε ἄλλη δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὅλα ἐξωτερικὲς ἐκδηλώσεις ἐκείνης τῆς κεχυρμένης δυνάμεως. Θὰ ἦταν λάθος νὰ ἀφιερῶσουμε τὴν κύρια φροντίδα μας στὴν καλλιέργεια τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν καὶ νὰ παραμελοῦμε νὰ φροντίζουμε γιὰ τὴν καθαρότητα, τὴν ἐνίσχυση, τὴν διεύρυνση τῆς ἐσωτερικῆς πηγῆς. Ὅπου καὶ ὅταν ἡ Ἐκκλησία πραγματικὰ προσεύχεται, τότε ἀκτι-

νοβολεῖ πρὸς κάθε κατεύθυνση ὑπεργήνη χάρη, εἰρήνη, σοφία, ἀγάπη.

Ἡ προσευχὴ μας ἔχει ἀποφασιστικὴ σημασία γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς μας. Ὅποιος προσεύχεται σωστά, αὐτὸς μπορεῖ νὰ συλλάβει ὀλόκληρη τὴν ζωὴ σὲ ὅλο τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος. Βρίσκει τὴν ἰσορροπία ἀνάμεσα στὸ πεπερασμένο καὶ στὸ ἀπειρο. Προσεύχεσθαι σημαίνει νὰ ἀγκυροβολεῖ ἡ θέληση τοῦ δημιουργήματος στὴν θέληση τοῦ Θεοῦ.

Προσευχὴ εἶναι ἡ τελευταία λέξη στὴν ἀναζήτηση τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκεῖ σταματᾷ ὁ ἀνθρώπινος δρόμος. Ἡ ἀνθρώπινη θέληση ἀγγίζεται ἀπὸ τὴν θεία. Τὸ παρὸν μας συνδέεται με τὴν αἰωνιότητα. Ἡ μετοχὴ μας στὴν λατρευτικὴ ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας μᾶς κάνει καθαρὸς καὶ δυνατοῦς.

Οἱ ἄνθρωποι σήμερα θέλουν νὰ νοιώθουν ὅτι ἀνήκουν σὲ μιὰ κοινότητα. Καὶ ὁ αἰώνας μας γνωρίζει πολλὲς κοινότητες, ποῦ ὅμως δὲν εἶναι παρὰ συγκεντρώσεις ἀτόμων με κοινὰ συμφέροντα. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως λαχταρᾷ μιὰ κοινότητα καὶ μιὰ κοινωνία ὀργανικὴ, ζωντανή. Γιὰ νὰ ξεπεράσει τὴν ἀπομόνωση, τὴ μοναξιά. Μιὰ τέτοια ὀργανικὴ κοινωνία στὸν ὕψιστο βαθμὸ εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἐνώνει τοὺς ἀνθρώπους τόσο στενά, ὅσο καμμιά ἄλλη κοινωνία. Τοὺς δίδει ἓνα πνεῦμα καὶ τοὺς ἐνώνει σ' ἓνα σῶμα — στὸ μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἀκόμη ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ κοινωνία τῶν ἁγίων, ποῦ νίκησαν καὶ θριάμβευσαν.

Αὐτὴ ἡ ζωντανὴ κοινωνία ἐκφράζεται με τὴν λατρεία, ποῦ σὰν κέντρο καὶ πυρῆνα τῆς ἔχει τὴν λειτουργία.

Μιὰ ὀργανικὴ κοινωνία, ποῦ εἶναι προσανατολισμένη πρὸς τὸν Θεό, πρέπει νὰ ἔχει μιὰ δημόσια, κοινὴ λατρεία. Ἡ λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ὅμως δημόσια μόνο με τὴν ἀρχαία ἔννοια — ἐπειδὴ ἀπευθύνεται πρὸς ὅλους. Ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ ἀνεβάζει καὶ φωτίζει καὶ τοῦ καθ' ἑνὸς τὴν προσευχὴ. Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία, ὁ Χριστὸς καὶ ὁ πιστὸς εἶναι δύο παράλληλες γραμμές. Ἀλλὰ ἡ προσευχὴ τοῦ κάθε πιστοῦ με τὴν λειτουργία τοποθετεῖται, στηρίζεται πάνω σ' ἓνα ἀντικειμενικὸ θεμέλιο. Κατευθύνεται πρὸς ἓνα μεγάλο, ὑπερπροσωπικὸ σκοπὸ. Ἐξυψώνεται πάνω ἀπὸ τὴν στενότητα καὶ τὴν συμπτωματικότητα τοῦ ἀτομικοῦ. Ὀλόκληρη ἡ δημιουργία δοξάζει στὴν

1. Λουκ. ια, 1.

λατρεία τὸν Δημιουργὸ καὶ ὁ κάθε ἕνας γίνεται ὁ καθρέπτης τοῦ σύμπαντος.

Πολὺ σωστὰ λέγεται ὅτι ἡ λειτουργία μόνη τῆς διδάσκει. Ἄς μὴ ξεχνᾶμε ὅτι τὸ ὀρθόδοξο βίωμα συντηρήθηκε καὶ καλλιεργήθηκε ἐπὶ αἰῶνες μόνον μὲ τὴν λατρεία. Καὶ ἀπὸ τὸ ἀδαπάνητο θησαυροφυλάκιό τῆς πρέπει καὶ σήμερα νὰ παίρνομε ἀφορμὲς γιὰ τὴν διδασκαλία καὶ τὸ κήρυγμα. Γι' αὐτὸ ἐπιτυχημένα ἐπελέγη τὸ θέμα: «ἡ ἀναγκαιότητα τῆς Ὀρθοδόξου λατρείας στὴ ζωὴ τῶν πιστῶν». Βέβαια τὸ εὔρος τοῦ θέματος εἶναι πάρα πολὺ μεγάλο. Σχεδὸν ἀπερίγραπτο καὶ ἀνεξάντλητο. Γι' αὐτὸ θὰ τὸ περιορίσουμε στὴν ἀναγκαιότητα τῆς λειτουργίας μὲ κέντρο τὴν εὐχαριστία, πού εἶναι καὶ ὁ πυρῆνας τῆς λατρευτικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας.

Γιατὶ ἂν θέλαμε νὰ ἐπεκταθοῦμε καὶ στὴν ὑπόλοιπη λατρευτικὴ ζωὴ, μυστήρια κ.λ.π. «ἐπιλήψει ἡμᾶς διηγούμενους ὁ χρόνος».

Τὶς σκέψεις, πού ἀκολουθοῦν τὶς ἐντάσσομε σὲ τέσσερα κεφάλαια:

Α. Ἡ λειτουργία ὡς τρόπος ἐκφράσεως τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ.

Β. Λειτουργικὴ κοινότητα.

Γ. Ἐκκλησία καὶ ἄτομο.

Δ. Ἐσχατολογία καὶ Λατρεία.

Ἐπίλογος.

Α. Ἡ λειτουργία ὡς τρόπος ἐκφράσεως τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ τί εἶναι καὶ τὸ τί πρέπει νὰ εἶναι ἡ λατρεία μπορεῖ νὰ φωτισθεῖ μόνο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. «Ὅπως ὁ Χριστός, ὡς ἐνανθρωπήσας Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὡς «εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου»³, εἶναι τὸ «μυστήριον τοῦ Θεοῦ» (Αὐγουστῖνος), ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία στὴν κοινωνικὴ τῆς παρουσία εἶναι τὸ μυστήριον τοῦ σωτηριώδους ἔργου καὶ τῆς σωτηριώδους ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ, ἡ μαρτυρία τοῦ μόνιμου παρόντος τῆς Χάριτος τοῦ Χριστοῦ στὸν κόσμον καὶ γιὰ τὸν κόσμον. Ἡ λατρεία, τώρα, καὶ μάλιστα ἡ λειτουργία, πού εἶναι ἡ καρδιά καὶ τὸ κέντρο τῆς λατρείας, ὡς βασικὴ ἐκφραση τῆς Ἐκκλησίας, μετέχει σ' αὐτὸν τὸν μυστηριακὸ χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας. Μέσα σ' αὐτὴν καὶ μ' αὐτὴν ἐκφράζεται μὲ ἔντονον τρόπο, μὲ συμβολικὲς λειτουργικὲς πράξεις, ἡ λυτρωτικὴ πραγματικότητα τοῦ Χριστοῦ, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ — κάθε φορὰ — καὶ οἰκοδομεῖται ἡ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία.

Ἡ λειτουργία εἶναι γι' αὐτὸ ἕνας τρόπος πραγματώσεως τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ καὶ σ' αὐτὸ θὰ ἤθελα νὰ ἐπιμείνουμε λίγο.

2. Κολ. α, 15.

Ἡ λειτουργία σχετίζεται μὲ τὸ γεγονός τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ τὴν μόνιμη πραγματικότητά του. Χωρὶς αὐτὴ τὴν σχέση δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει — ὅπως ἄλλωστε καὶ ἡ Ἐκκλησία. Ὁ ἄρτος τοῦ Παύλου «τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ» ἐκφράζει μὲ περιληπτικὸν τρόπο τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ, καθὼς θεωρεῖ ὀλόκληρο τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας διὰ Χριστοῦ. Καὶ μάλιστα τὴν φανέρωση αὐτοῦ τοῦ ἔργου στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ Ναζαρέτ. Στὴν ἀτίμωση τοῦ σταυρικοῦ Του θανάτου ἀποκαλύφθηκε ἡ σοφία αὐτοῦ τοῦ μυστηρίου, πού διαδηλώνεται στὴν οἰκοδόμηση τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ Ἰουδαίους καὶ ἔθνικούς, κάτι, πού δὲν μπορεῖ νὰ ἀποσυνδεθεῖ ἀπὸ τὸ γεγονός τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως. Μὲ λίγους λόγους περιγράφει ὁ πρωτοχριστιανικὸς ὕμνος τῆς α' Τιμ. γ', 16 τὶς διαφορὰς ἀπόψεις αὐτοῦ τοῦ μυστηρίου στὰ στάδια τῆς φανερώσεώς του: «Θεὸς ἐφανέρωθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεῦθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ». Στὸν ὕμνον αὐτὸ περιλαμβάνονται τὰ στάδια ἀπὸ τὴν ἐνανθρώπιση μέχρι τὴν ἀνάληψη, ὅπως καὶ ἡ ἀποδοχὴ τοῦ μυστηρίου ἀπὸ τοὺς πιστοὺς.

Τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας, ὅπως φαίνεται ἀπ' αὐτὸν τὸν ὕμνον, εἶναι ἀναπόσπαστο ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου. Αὐτὸς εἶναι ὁ φορεὺς τῶν διαφόρων φάσεων τῆς ἱστορίας τῆς σωτηρίας, πού προχωροῦν ἀπὸ τὴν κένωση μέχρι τὴν ὕψωση, ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ κατὰ σάρκα στὴν ὑπαρξὴ κατὰ πνεῦμα.

Στὸ λυτρωτικὸ αὐτὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ θὰ μπορούσαμε νὰ ὑπογραμμίσουμε δύο ὄψεις. Τὴν λατρευτικὴν πράξη — τὴν θυσία — καὶ τὸν ἁγιασμό. Τὴν θυσία τὴν προσφέρει στὸν Πατέρα ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, ὡς «μεσίτης τῆς Κ.Δ. καὶ Μέγας ἀρχιερεὺς» καὶ καθαρίζει «τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι»³. Γιατὶ ἀκριβῶς ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ προσφέρεται «εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας»⁴. Ἔτσι πραγματώνεται καὶ προσφέρεται ὁ ἁγιασμός. Σ' αὐτὴν τὴν θυσία τοῦ Χριστοῦ στηρίζεται κάθε χριστιανικὴ λατρεία ἀκόμη καὶ ἡ λατρεία τῆς χριστιανικῆς ζωῆς: «Παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν»⁵. Ἔτσι ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας, θεμελιωμένη στὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, θέλει νὰ κάνει παρούσα αὐτὴ τὴν πραγματικότητα στὴ ζωὴ τοῦ πιστοῦ.

3. Ἐβρ. θ, 14.

4. Ἐβρ. θ, 28.

5. Ρωμ. ιβ, 1.

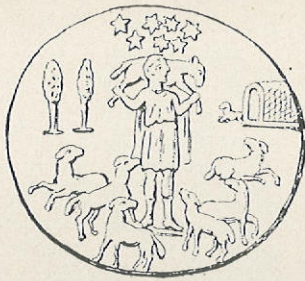
(Συνεχίζεται)

ΜΙΑ ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Ἀπὸ παραδρομὴ, στὸ ἀφιέρωμά μας στὸν Σίμωνα Καρά, («Ἐφημέριος» 3) 1.2.83, σελ. 27) δημοσιεύθηκε κατὰλογος μαθητῶν του.

Ζητώντας συγγνώμη, σημειώνουμε πὺς δὲν πρόκειται γιὰ μαθητὲς του, ἀλλὰ γιὰ πνευματικούς ἀνθρώπους, τὸ ἔργο τῶν ὁποίων ἔχω σκοπὸ νὰ παρουσιάσω μελλοντικά.

Δ. Φ.

Ο ΠΟΙΜΗΝ Ο ΚΑΛΟΣ

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Ἀθηνῶν

«Τὸ ἀπολωλὸς ζητήσω καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω καὶ τὸ συντετριμμένον καταδήσω καὶ τὸ ἐκλείπον ἐνισχύσω καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω καὶ θοσκήσω...».

Μὲ τὸν στίχο αὐτὸ τοῦ Ἰεζεκιήλ (34,16) σκιαγραφεῖται μὲ τρόπο προφητικὸ καὶ προβάλλεται πρὸς μίμηση τὸ πρότυπο τοῦ Κ α λ ο ὺ Π ο ι μ έ ν ο ς. Ἡ εἰκόνα αὐτὴ εἶναι ἀπὸ τίς πιὸ προσφιλεῖς ἀλληγορικῆς παραστάσεις τῆς ἀρχαίας χριστιανικῆς τέχνης καὶ συμβολίζει τὸν Κύριο, ὁ ὁποῖος ἦλθε «ζητήσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλὸς» (Λουκᾶ 19,10). Ἀκολουθώντας τὰ ἴχνη Του, οἱ ἱερεῖς γίνονται θοσκοὶ λογικῶν προβάτων καὶ ἔχουν τὴν φροντίδα νὰ ποιμαίνουσι τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ποιμαντικὴ μέριμνα εἶναι, σύμφωνα μὲ τὴν ἔκφραση τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, «τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν» (PG 35,425 B) καὶ μόνο ἐφόσον ἔχουσι περὶ σὴ ἀγάπη γιὰ τὸν ἀρχιποίμενα Χριστὸ εἶναι δυνατὸ νὰ δραστηριοποιηθοῦν ποιμαντικὰ οἱ ὀρθόδοξοι ποιμένες καὶ νὰ συμπαρασταθοῦν ἐνεργὰ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν κρισίμων προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν σύγχρονη ἐλληνικὴ κοινωνία καὶ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπο.

Ἡ στιχομυθία ἀνάμεσα στὸν ἀναστάντα Κύριο καὶ τὸν Ἀπόστολο Πέτρο στὸ τέλος τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου (21, 15-17, 20) εἶναι εὐγλωττη καὶ ὡς πρὸς τὸ σημεῖο αὐτό. Σὰν φωτογραφικὸ στίγμιότυπο περὶ ἀπὸ τὰ μάτια μας ἡ σκηρὴ τῆς συναντήσεως καὶ ὁ διάλογος μεταξὺ τους.

Ὅτε οὖν ἠρώτησαν,
λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς·
—Σίμων Ἰωανᾶ, ἀγαπᾶς με πλεῖον τούτων;
λέγει αὐτῷ·
—ναί, Κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.
λέγει αὐτῷ·
—θόσκε τὰ ἀρνία μου.
λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον·
—Σίμων Ἰωανᾶ, ἀγαπᾶς με;

λέγει αὐτῷ·

—ναί, Κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε.

λέγει αὐτῷ·

—ποιμαίνε τὰ προβάτ(ι)ά μου.

λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον·

—Σίμων Ἰωανᾶ, φιλεῖς με;

ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον,
φιλεῖς με;

καὶ εἶπεν αὐτῷ·

—Κύριε, σὺ πάντα οἶδας,

σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.

λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·

—θόσκε τὰ προβάτ(ι)ά μου.

καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ·

—ἀκολούθει μοι¹.

Μελετώντας τὸ κείμενο αὐτὸ ζοῦμε μοναδικῆς στιγμῆς, στὴς ὁποῖες ὁ Ποιμὴν ποιμαίνει μὲ ἀνεπαράληπτο τρόπο τὸ ν ποιμένα καὶ ἀξίζει νὰ διερωτηθοῦμε γιὰ τὸ ὑψίστης σημασίας ποιμαντικὸ μάθημα ποὺ μᾶς προσφέρει. Τοῦτο τὸ περιστατικὸ, ἐξᾴλλου, ὑποδεικνύει τὴν πραγματικὴ ἀνάγκη ποὺ ὑφίσταται γιὰ τὴ διαποσίμωσιν καὶ τῶν ποιμένων, ὥστε στὴ συνέχεια νὰ ποιμάνουσι καὶ ἐκεῖνοι μὲ τὴ σειρά τους «τὸ τοῦ Κυρίου ποίμνιον». Σὲ τελευταία ἀνάλυση, αὐτὸ ποὺ ἐπιζητεῖται ἀφορᾶ σὲ μιὰ ποσίμωσιν καὶ ἐπιστάσιν καὶ ἀνταλλαγῆ, ποὺ πραγματοποιεῖται σὲ πολλαπλὰ ἐπίπεδα, μὲ ἀμοιβαῖες περιχωρήσεις καὶ ἀμφιδρομήσεις ἢ μᾶλλον πολυδρομήσεις ἀνάμεσα στὸ Χριστὸ, τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς. Τελικὸς στόχος αὐτῆς τῆς ἐπιστάσεως εἶναι ἡ ὀρθὴ διαποσίμωσις τοῦ ποιμαινομένου ἀνθρώπου.

Χαρακτηριστικὸς εἶναι ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖο ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος περιγράφει, στὸν Ἀπολογητικὸ λόγο του, τὴν ἐπιστάσιν καὶ τοὺς στόχους τῆς ποσίμωσιν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἀσκαεῖ στὸ ἔργο τοῦ ἱερέως. «Ποιμαίνων ποιμαίνοντας καὶ ὀδηγῶν ὀδηγοῦντας, ὡς

ἂν ποιμαίνουμεν τὸ ποιμνιον αὐτοῦ μετ' ἐπιστήμης, ἀλλὰ μὴ ἔν σκεύεσι ποιμένους ἀπειροῦ» σημειώνει (PG 35, 513C). Δηλαδή, ὁ Χριστὸς εἶναι ἐκεῖνος ποῦ ποιμαίνει τοὺς ποιμένες καὶ ὁδηγεῖ τοὺς ὁδηγούς, γιὰ νὰ ποιμαίνουμε τὸ ποιμνίό του κατὰ τὸν σωστὸ τρόπο καὶ ὄχι μὲ ἀπειρία.

Μέσα ἀπὸ τὶς πολλαπλές αὐτὲς σχέσεις καὶ ἀνταλλαγές ποῦ ἀναφέραμε, εἶναι ἀλήθεια, ὅτι δημιουργεῖται ἓνα διαπροσωπικὸ δίκτυο ἀγάπης ποῦ συνιστᾷ τὴν πηγὴ ἀλλὰ καὶ τὸν στόχο τῆς «ποιμαντικῆς προνοίας». Τοῦτο, βέβαια, δὲν εἶναι αὐτονόητο. Εἶναι δωρεὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποτέλεσμα ἐντόνου καλλιεργείας καὶ προσευχῆς. Ὁ Κλήμης Ῥώμης τὸ ἐγνωρίζε ὅταν συνιστοῦσε: «Δεώμεθα οὖν καὶ αἰτώμεθα ἀπὸ τοῦ ἐλέους αὐτοῦ, Ἰ ν α ἔ ν ἄ γ ἄ π η ε ὑ ρ ε θ ῶ μ ε ν» (Πρὸς Κορινθίους Α', L 1, 2, BEP 1, 33).

Γιὰ νὰ συγκρατήσουμε στὴ μνήμη μας τὴν ἀξιογάπητη καὶ ἀξιωμαμένη μορφή τοῦ Κ α λ ο ὕ Π ο ῖ μ ἔ ν ο ς θελήσαμε νὰ καθιερώσουμε ὡς σῆμα τῆς στήλης μία ἀπὸ τὶς πολλὲς αὐτὲς ζωγραφικὲς καὶ γλυπτὲς παραστάσεις ποῦ ἔχουν διασωθεῖ μέχρι σήμερα (ὀποιογίζονται πάνω ἀπὸ τριακόσους). Ἡ χαρακτηριστικὴ αὐτῆ μορφή, χαραγμένη ἐπάνω σὲ πολυτίμο λίθο, ἀποτελεῖ ἀληθινὸ κόσμημα τῆς πρωτοχριστιανικῆς τέχνης. Ἡ τρυφερότητα μὲ τὴν ὁποία ὁ Καλὸς Ποιμένος φέρει στοὺς ὤμους του τὸ εὐρεθὲν πρόβατο, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο τὰ ἄλλα ἔξη τὸν περιστοιχίζου παίζοντας καὶ ἔχοντας στραμμένα τὰ πρόσωπά τους πρὸς αὐτόν, δείχνουν τὴ χαρὰ ποῦ θὰ ἐπικρατεῖ, ὅταν «γενήσεται μία ποίμνη, εἰς ποίμνην» (Ἰωάννου 10,16). Ἐπισημαίνουμε ὅτι ὁ ἀριθμὸς

ἑπτὰ παριστᾷ ὁλόκληρο τὸ ποιμνιο, καθὼς καὶ οἱ ἑπτὰ ἀστέρες τὸν οὐράνιο θόλο· ἀριθμοὶ δηλαδή ποῦ ὑποδηλώνουν τὸ πλήρες, τὸ τέλειο².

Εἶναι περιττὸ νὰ τονίσουμε, ὅτι αὐτὸ τὸ τελευταῖο ἀποβλέπει στὸν ἔσχατο καὶ οὐσιαστικὸ στόχο τῆς ποιμαντικῆς δράσεως, στὸν ὁποῖο, ὅμως, εἶναι ἀλήθεια, ὅτι μπορούμε νὰ φθάσουμε μόνον μὲ διαδοχικὲς προσεγγίσεις. Τὸ μεταξὺ χρονικὸ διάστημα, καὶ ἰδιαίτερα ἡ σημερινὴ ἐποχή, ἀποτελεῖ εὐρύχωρο πεδίο ποιμαντικῆς διακονίας, κατὰ τὸ ὁποῖο οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας καλοῦνται μὲ τρόπο δυναμικὸ νὰ ἀναπτύξουν τὴ μέγιστη καὶ ἄριστη δραστηριότητά τους, ὥστε νὰ μὴ στερηθοῦν τίποτε, αὐτοὶ ποῦ ἔχουν τὴν ἀνάγκη τους καὶ νὰ ὁδηγηθοῦν «σὲ λιβάδια χλοερὰ καὶ σὲ ὀλιόδρους κρυστάλλινες πηγές» ὅσοι τοὺς ἀκολουθοῦν. Οἱ σημερινοί, ἄλλωστε, ἄνθρωποι καθὼς καὶ οἱ παλαιότεροι, μιά τέτοια ἀκριδῶς προσδοκία δὲν ἔχουν καὶ σ' αὐτὸ δὲν ἀποδίδουν καὶ δὲν ἐλπίζουν ἀπὸ ἐκεῖνον ποῦ καλεῖται ποιμένας εἴτε Θεὸς εἶναι αὐτὸς εἴτε ἱερέας; Ὁ εἰκοστὸς δεῦτερος φαλμός, ἐξάλλου, πέρα καὶ πάνω ἀπὸ τὸν συγκεκριμένο τόπο καὶ χρόνον, αὐτὸ τὸ μήνυμα καὶ αὐτὸ τὸ αἶτημα, τὸ πάντοτε ἐπίκαιρο, δὲν διατυπώνει;

Εὐτυχῆς θὰ πρέπει νὰ αισθανθεῖ ἐκεῖνος, ποῦ στὸ τέλος τῆς ζωῆς του, θὰ μπορέσει, ὡς ποιμὴν καλὸς αὐτὸς καὶ μαθητῆς τοῦ Καλοῦ Ποιμένου, νὰ ἀκούσει νὰ τοῦ ἀπευθύνουν τὰ λόγια τοῦ ἐξαποστειλαρίου τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Βουκόλου, ποῦ ὑπῆρξε Ἐπίσκοπος Σμύρνης καὶ ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 6 Φεβρουαρίου. «Ποιμαντικῶς ὁδήγησας, πρὸς νομάς εὐσεβείας, τὸ τοῦ Κυρίου ποιμνιον...».

1. Ἐπιτυχὴ ποιμαντικὴ ἀνάλυση τῆς περικοπῆς κάνει ὁ ἐπικουρικὸς καθηγητῆς Παν. Μπούμης στὴν ἐργασία του, Ἐρχα! τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τοῦ ἱερέως, Ἀθήναι 1978, 28 σ.

2. Τὶς πληροφορίες καὶ τὸ σχέδιο πήραμε ἀπὸ τὸ γαλλικὸ Λεξικὸ Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας καὶ Λατρείας, τόμος XIII, 2, στ. 2384 - 85 καὶ τόμος I, 2, στ. 3010 - 13.

Κύριος ποιμαίνει με,
καὶ οὐδὲν με ὀστερήσει,
εἰς τόπον χλόης,
ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν,

ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως
ἐξέθρεψέ με,
τὴν ψυχὴν μου
ἐπέσιθρεψε.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ

Του Μητρ. Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως
κ. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Ἐσύ, τὸ σπίτι σου, ἡ παπαδιά σου καὶ τὰ παιδιὰ σου, «ἡ πόλις», «ὁ κήπος σου», «ὁ Ναός σου», «ἡ δάση σου», πού θά στηρίξεις τὴ σκάλα σου. «Τὸ ὄργανο», πού θά παίξεις τὴ μουσική, πού μ' αὐτὸ θά προβάλλης στὸ λαὸ τὰ πρότυπα. Φοδῆσου λίγο. Πρότυπα θά τὰ δοῦνε καὶ τὰ παιδιὰ σου. Σκέψου νὰ δοῦνε παιδιὰ σὰν πρότυπα, κάτι πλάσματα ἀπίθανα γιὰ τέκνα χριστιανοῦ καὶ μάλιστα κληρικοῦ. Μὲ τὰ παιδιὰ σου θά διδάξης τὸ χωριό.

Σὰν πατέρας, πού φτιάχνει, πού μορφώνει, πού σολίζει χριστιανὸ παιδί, πρέπει νὰ προσέξῃς πολὺ. Αὐτὸ τὸ παιδί πρέπει νὰ σοῦ καρδίση τὸν καιρὸ σου. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ξοδέψῃς πολὺ καρδιά. Γι' αὐτὸ πρέπει πολὺ νὰ κυπήσῃ καὶ νὰ γίνῃ πολὺ θερμὴ, ἡ καρδιά σου. Καὶ πρέπει νὰ ξέρῃς καὶ νὰ μὴ σπαταλᾷς αὐτὴ τὴν καρδιά, γιατί δὲν εἶσαι μόνον πατέρας.

Τὴν καρδιά σου τὴ διεκδικεῖ, τὴ θέλει: τὸ Θυσιαστήριον, τὴ θέλει: τὸ ἱερὸ Βῆμα, τὴ θέλει: ὁ Ναός καὶ τὰ παρεκκλήσια, τὴ θέλει: ἡ Ἐνορία, ὅλοι μαζί καὶ καθένας χωριστά. Τὴ θέλει: μετὰ τὸ σπίτι σου, ἡ παπαδιά σου. Ὁ Χριστὸς εἶναι αὐτὸς πού τὴν ἀπαιτεῖ πρῶτα. Σ' αὐτὸν πρέπει νὰ τὴν ἔχῃς ἤδη δώσει. Καὶ ξέρεις κάτι; Ἄφησέ τὴν στοῦ Χριστοῦ τὸ χέρι: καὶ Ἐκεῖνος ξέρει νὰ τὴν μοιράσῃ καὶ νὰ τὴν πληθύνῃ. Ἐκεῖνη ἔτσι: καὶ ἔτσι δὲ φτάνει γιὰ τόσα πολλά. Ὁ Χριστὸς μόνον μπορεῖ νὰ τὴν κατευθύνῃ καὶ νὰ τὴ μοιράσῃ σωστά καὶ νὰ τὴν κἀνῃ νὰ χτυπάῃ γοργὰ γιὰ νὰ προφάνῃ.

Αὐτὸς θά σοῦ ξεχωρίσῃ αὐτὸ τὸ κομμάτι πού πρέπει γιὰ τὰ παιδιὰ. Μὰ λένε, διάβασα κάπου, πὼς ὅλη τὴν καρδιά τὴ θέλουμε τὰ παιδιὰ. Στὴν πραγματικότητα θά τὴν δώσῃ (θά τὴν δώσωμε, μετὰ τὴ σοφία του καὶ μετὰ τὴν καρδιά Του) ὁλόκληρη τὴν καρδιά καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ, ἀλλὰ τὴ στιγμή πού πρέπει.

Δὲν εἶναι τὰ παιδιὰ μετὰ τὴν ψυχὴ, κάτι πού μπορεῖ νὰ τὸ σμιλέψῃς μ' ἓνα κομμάτι μόνον καρδιά, ὅπως δὲ μπορεῖς νὰ κρατήσῃς κομμάτι καρδιά καὶ σκέψι, ὅταν εὐρίσκεσαι στὸ Θυσιαστήριον μπροστά. Μὲ ὁλόκληρη τὴν καρδιά στὸ Θυσιαστήριον γιὰ τὰ παιδιὰ, ναί.

Καὶ τί θά κάνουμε γιὰ τὰ παιδιὰ; Ὅ,τι ὀφείλομε καὶ πρέπει νὰ ἔχωμε ἤδη κάνει καὶ γιὰ τὴν πρεσβυτέρα. Εἶναι αὐτὰ μετὰ τὴν παπαδιά, τὰ πρῶτα πνευματικὰ τέκνα, οἱ πρῶτοι πιστοί, τὰ πρῶτα κρίσματα, πού μ' αὐτὰ θά στολίσωμε τὴν πόλι: «τὴν ἐπάγω στὸ ὄρος καμμένη», τὴν πόλι: τὴν ὄρατὴ ἀπὸ ὅλους καὶ ἀπὸ παντοῦ.

Αὐτὰ τὰ παιδιὰ, μετὰ τὴν ψυχὴ, πού πρέπει νὰ τοὺς δώσωμε τὴν πίστι πρῶτα - πρῶτα, πού τὴν ἔχουν ἀνάγκη καὶ πού ἀπὸ παντοῦ θά τὴ δοῦνε, τὴν ἀγάπη πρὸς τὸ Ναὸ καὶ τὸ σεβασμὸ τοὺς σ' αὐτό.

Αὐτὰ δέβια θά τὰ πάρῃ ἀπὸ σένα, γι' αὐτὸ μπορεῖ ν' ἀκούσῃς κάποτε νὰ λένε γι' αὐτὰ τὰ παιδιὰ (εὐχόμενα αὐτὰ μόνον καὶ τέτοια ν' ἀκούσῃς): «Αὐτὸ τὸ παιδί

σὰν ἄγγελος κάθεται στὴν Ἐκκλησία. Οὔτε πὼς ἔχει τὸν πατέρα του παπᾶ καὶ θά μπορούσε νὰ τρέχῃ μ' ἓνα θάρρος πέρα δῶθε. Καὶ τί εὐγενικό. Ποτὲ δὲν ἀκούστηκε νὰ πῇ κακὸ λόγο. Πὼς τὰ καταφέρνει καὶ σ' αὐτὸ ὅταν εἶναι καλὸς ἱερέας!... Καὶ στὸ σχολεῖο τὸ καλλίτερο παιδί, λένε. Τὸ καλλίτερο στὰ γράμματα καὶ τὸ καλλίτερο στὴν ἀρετή. Πού λένε πὼς τὰ παπαδόπουλα δὲν γαίγουν καλά. Ὅλα ἀπὸ τὸν παπᾶ ἔξαρθῶνται. Ὅταν αὐτὸς εἶναι καλὸς, ἔχῃ καλὴ ψυχὴ καὶ καλὸ χαρακτήρα, ἀπ' αὐτὰ θά πάρῃ. Τί βλέπει στὸ σπίτι του γιὰ νὰ πάρῃ;

«Ὅλοι πιά τὸ λένε γιὰ τοῦ παπᾶ τὸ σπίτι, πὼς εἶναι μυρωμένο ἀπὸ τὸ μύσχο καὶ ἀπὸ τὸ λιθάνι. Δάσκαλος γίνεσαι: κάθε δράβου καὶ γιὰ τὰ ἀγόρια του καὶ γιὰ τὰ κορίτσια του. Καὶ ἐκεῖνα τὰ κορίτσια του δὲν εἶδατε τί σεμνὰ καὶ χαριτωμένα εἶναι; Καὶ τί ἡμορφα εἶναι: ντυμένα καὶ τί σεμνὰ καὶ τί λόγια λένε καὶ πὼς ξέρουνε καὶ σιωπᾶνε. Εἶναι νὰ τὰ χαίρεσαι. Καὶ νοικοκυρές, παρὰ τὴν ἡλικία τὴ μικρή. Ὅταν πάη κανεὶς στὸ σπίτι τοῦ παπᾶ αὐτὸ τὸ βλέπει. Πάντα κάτι θά κεντάη, πάντα στὴν κουζίνα κάτι θά κἀνῃ. Καὶ ὅταν ἔρχωνται, ὅταν περνᾶνε ὅλοι μαζί, καὶ πολὺ πρῶτ', γιὰ τὴν Ἐκκλησία νὰ τὰ χαίρεσαι εἶναι. Καὶ ὅταν ἔρχεται πνευματικός, ἡ παπαδιά πρῶτη, μετὰ τὰ παιδιὰ. Ὅταν φτάνῃ Ἱεροκήρυκας καὶ κείνη θά πάη, καὶ στίς ἄλλες, ὅποιες μπορεῖ, θά συστήσῃ. Αὐτὰ τὰ παιδιὰ μιὰ φορὰ εἶναι νὰ τὰ χαίρεσαι. Μπράβο τοῦ παπᾶ».

Εἶδατε πόση χαρὰ δίνουν αὐτὰ τὰ λόγια πού λένε. Προσέχτε μόνον, γιατί λένε καὶ ἄλλα πολλά, ἀντίθετα κάποτε, καὶ αὐτὰ δὲ δίνουν καθόλου χαρὰ. Αὐτὰ δίνουν λύπη, μεγάλη, καὶ εἶναι: πικρὰ φαρμάκι. Καὶ ὅταν ἀρχίσουνε νὰ λένε, δὲ σταματᾶνε. Καὶ ὅταν ἀρχίσουνε νὰ πετροβολᾶνε δὲν ξέρουνε πὼς χτυπᾶνε. Ἀρχίζουνε γιὰ τὸ παπαδόπουλο καὶ τὴν παπαδοπούλα καὶ φτάνουνε πάντα στὸν παπᾶ: «... καὶ τί νομίζεις, τοῦ παπᾶ μοιάζουμε, αὐτὰ βλέπουμε στὸ σπίτι. Τί καλὸ νὰ πάρουμε ἀπὸ τὸν παπᾶ, πού φεύγει μετὰ τὸν τελευταῖο ἀπὸ τὸ καφενεῖο, πού κάθε μέρα μαλλώνει μετὰ τὸν ἓνα καὶ τὸν ἄλλο. Καὶ στὸ σπίτι του, τί λές ὅτι θά κἀνῃ; Ὅ,τι ἔχει: ὁ καθένας δίνει...».

Ἄδελφοί μου, παιδιὰ μου, προσοχή. Ἐγὼ δὲν πιστεύω πὼς εἶναι δυνατὸ τέτοια πίκρα μιὰ μέρα νὰ γευθῆτε. Τί νὰ σᾶς πῶ. Αὐτὰ νὰ τ' ἀκούσω μιὰ μέρα θά πεθάνω. Γι' αὐτὸ τὰ δράβου, φίλοι μου, ἀδελφοί μου, μὴ λυπηθῆτε τὰ γόνατά σας. Ζητήστε ἀπὸ τὸν Πρῶτον Μεγάλον αὐτὸ Πατέρα, νὰ σᾶς ἐνισχύσῃ καὶ νὰ σᾶς ἀναπληρώσῃ στὸ ἔργο αὐτοῦ τοῦ πατέρα. Μπορεῖ νὰ κάνετε ὅ,τι πρέπει καὶ αὐτὰ νὰ μὴ γοῦνε καλὰ παιδιὰ. Πόσο μάλλον νὰ μὴν κάνετε ὅ,τι πρέπει. Παρακλῆσατε πολὺ, αὐτὸν τὸν Πατέρα. Γονατισμένοι μόνον καὶ μετὰ τὰ χέρια ὕψωμένα τὴν παίρνετε τὴν ἐνίσχυσιν.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἵπάρχει διέξοδος;

Η ΑΛΗΘΕΙΑ γιὰ τὸν κόσμο ὅπου ζοῦμε, εἶναι φρικτή. Προκαλεῖ δέος, διὰν εἰπωθεῖ ἔστω καὶ μὲ μόνη τὴ γλώσσα τῶν ἀριθμῶν.

Τὰ ὅπλα ποὺ παράγονται σὲ μιὰ ἡμέρα, κοστίζουν ὅσο καὶ ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς τοῦ Ο.Η.Ε. Σὲ μιὰ ὥρα, δαπανῶνται γιὰ τὴν κατασκευή τους περισσότερα ἀπ' ὅσα διαθέτει ἐπὶ ἓνα ὁλόκληρο ἔτος γιὰ τὰ λιμώτνια, ἄρρωστα καὶ ἀναλφάβητα παιδιά τοῦ κόσμου ἢ Γιουνισέφ (εἰδικὴ γι' αὐτὰ ὑπηρεσία τοῦ Ο.Η.Ε.). Τὰ πυρηνικὰ ἀποθέματα τῶν μεγάλων χωρῶν εἶναι δώδεκα φορὲς ἰσχυρότερα ἀπ' ὅτι θὰ χρειαζόταν γιὰ νὰ καταστρέφουν τὸν πλανήτη μας. Πέντε ἑκατομμύρια παιδιά πεθαίνουν τὸ χρόνο ἀπὸ πείνα.

Μόνο αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἀρκοῦν, γιὰ νὰ ἀντιληφθεῖ κανεὶς σὲ τί κόσμο ζοῦμε. Σὲ τί κόσμο ἢ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀγωνίζεται νὰ δώσει διέξοδο ἀπὸ τὰ δεινὰ του. Φορῶντας διάφορα προσώπεια, ὑφασμένα μὲ θελκτικὰ ἰδανικά, ἓνα πρόσωπο κινεῖ ἡγέτες καὶ λαοὺς πρὸς τὴν ἀδικία, μὲ ποθητὴ κατάληξη τὸν ὀλοσχερὸ ὄλεθρο τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ὁ Ἐωσφόρος. Γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, δὲν ὑπάρχει ἐλπίδα. Γιὰ μᾶς ὅμως τοὺς πιστοὺς τοῦ Ἰησοῦ, κάθε προσπάθεια καὶ κάθε κόπος ἔχουν τὴ σημασία τους, ἂν ἐμπνέονται ἀπ' Αὐτόν. Γιατὶ ξέρομε ὅτι «μεῖζων ὁ ἐν ἡμῖν». Γιατὶ ἔχομε τὴ διαβεβαίωση ἀπὸ τὰ ἄρρευσια χεῖλη τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ὅτι ὁ Ἵποκρινητὴς τοῦ ἀφανισμοῦ τῆς Γῆς «ἐκβληθήσεται ἔξω». Γι' αὐτὴ τὴν ἀναπόφευκτη ἡττα του οἱ ἐργάτες τοῦ μωσικοῦ Ἀμπελώνα καὶ τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα δίνουν στὴν ὑφήλιον τὴ μαρτυρία τοῦ Αὐρωτιῆ, μὲ λόγια καὶ ἔργα.

Ὁ «καλὸς» γιός.

Η ΠΑΡΑΒΟΛΗ τοῦ Ἀσώτου ἐξαίρει τὸν ἀμαρτωλὸ ποὺ μετανοεῖ καὶ ἐπιστρέφει σὺς πατρικὲς ἀγκάλες τοῦ Θεοῦ. Ἀντίθετα, σιγματίζει ὅποιον ἔχει τὴν ἐπιτύπωση ὅτι εἶναι καλὸς γιός, ἐνῶ τοῦ λείπει ἡ ἀγνή ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον. Τὸν σιγματίζει σὶτὸ πρόσωπο τοῦ ἄλλου γιοῦ ποῦ, ἀντὶ νὰ χαρεῖ γιὰ τὸ γνοισμὸ τοῦ ἀσώτου, δείχνει μνησικακία.

Αὐτὸ ποὺ λέμε εὐσέβεια, δὲν ἔγκειται μόνο στὴν πιστὴ ἐκπλήρωση τῶν τύπων. Οὔτε σὲ μιὰ ἐγκρατὴ ζωή. Ἄν λείπει ἀπὸ τὴ μέση ἡ ἄδολη χαρὰ γιὰ ὅσους, μὲ τὴ μετάνοια, προστίθενται στὴν πόμνη τοῦ Χριστοῦ, ὅλα τὰ ἄλλα δὲν ἔχουν ἀξία. Ἄς προσέξουμε αὐτὸν τὸν κίνδυνον, ποὺ ἀπειλεῖ ὅλους ἐμᾶς τοὺς εὐσεβεῖς. Ἡ κατάκριση, ἂν παρουσηθοῦμε σ' αὐτὴ, σημαίνει τὴν ἀπώλειά μας.

Περιλαμβάνει καὶ τὶς συζύγους τῶν κληρικῶν.

Η ΕΙΔΗΣΗ χαροποιεῖ πλῆθος οἰκογενειῶν ἐφημερίων, εἰδικὰ τῆς ὑπαίθρου. Ἀφορᾷ τὶς πρεσβυτέρους. Ὁ Διοικητὴς τοῦ Ὄργανισμοῦ Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) κ. Γεώργιος Ψαροράκης δήλωσε πρόσφατα: «Μὲ τὴ διάταξη τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Νόμου 1287)82, ποὺ ψηφίσθηκε ἀπὸ τὴ Βουλὴ, καθιερῶνται ἡ ἀδιτελὴς συνταξιοδότηση γήρατος τῶν παντρεμένων γυναικῶν, ποὺ εἶναι ἀσφαλισμένες στὸν Ο.Γ.Α., ἀνεξάρτητα ἂν ὁ σύζυγός τους εἶναι ἀσφαλισμένος ἢ συνταξιούχος ἄλλον ἀσφαλιστικὸν φορέα, ἐφ' ὅσον ἔχουν τὶς προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ τὸν Ο.Γ.Α. Ἡ ἡμερομηνία ἐναρξῆς ἰσχύος τῆς ἀνωτέρου διάταξης θὰ ὁρισθεῖ μὲ ἀπόφαση τοῦ ἐπουργοῦ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ θὰ γνωστοποιηθεῖ σὺς ἐνδιαφερόμενες».

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι στὴ διάταξη ἀνήκουν καὶ οἱ πρεσβυτέρους.

Εὐσχήμονες.

ΣΤΙΣ 14 τοῦ μηνός, ἡ Ἐκκλησία μνημονεῖ τὸν Ἅγιο Εὐσχήμονα, ἐπίσκοπο Λαμιάκου. Αὐτὸ τὸ ὠραῖο ἀνάστημα τῆς Χάριτος ἀνήκει στὴ χροεῖα ἐκείνων ποὺ ἐπαλήθευσαν τὸ ὄνομά τους. Τοὺς στίλιζαν, ὅσο ζοῦσαν στὴ γῆ, τὸ ἄρογο χριστιανικὸ ἦθος, ἢ ἀρομονικὴ ἀνταπόκριση πρὸς τὸ Εὐαγγέλιο. Στὸ μῦχο κόσμο τους καὶ σὺς πράξεις τους, διατηροῦσαν μιὰ εὐπρόεπεια, μιὰ εὐσχημοσύνη, ποὺ πηγὴ τους εἶχαν τὸ θεῖο θέλημα. Αὐτὴ τὴν εὐσχημοσύνη ζωῆς καλοῦμαστε νὰ ἔχομε ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ὅλοι ὅσοι θέλομε νὰ παιτοῦμε στὰ ζωηφόρα ἀγκάρια τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ Ἰωβ.

ΕΝΑ ΝΕΟ βιβλίον τοῦ πολιοῦ θεολόγου καὶ ποιητῆ κ. Θεοδώρου Κωνσταντίνου κυκλοφόρησε πρόσφατα. Ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα του, ἀποδίδει καὶ αὐτὸ, σὲ στίχους τῆς δημοτικῆς γλώσσας, ἓνα ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Πρόκειται γιὰ τὸν Ἰωβ. Εἶναι, ἐκτὸς τοῦ διδακτικοῦ περιεχομένου του, τῆς θεόπνευστης ὕλης του, μεγάλης ἐπίσης λογοτεχνικῆς ἀξίας. Ἐνα ἀπὸ τὰ κορυφαῖα ἀριστοτεχνήματα τῆς παγκόσμιας λυρικῆς Γραμματείας. Καὶ ἀπὸ αἰσθητικὴ λοιπὸν ἀποψη, εἶναι σπάνιον ἐντύπωμα.

Ὁ «Ἐφημέριος» τὸ συνιστᾷ σὺς ἀγαγνώστες του. Ἄς ἐμπλουτίσουν μ' αὐτὸ τὴ βιβλιοθήκη τους. Τὸ διάβασμά του φωτίζει, ἀνοίγει ὀφίζοντες, σηταίζει τὴν ψυχὴ μέσα σὺς θλίψεις καὶ τὶς δοκιμασίες τῆς. Ἡ Βίβλος εἶναι ἡ μεγαλύτερη πνευματικὴ ἀπὸλαση.

ΨΕΥΔΕΙΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΙ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ

Του Πρεσβυτέρου
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

3

Όπως έγινε αντιληπτό, στις κρίσεις μας για την ειλικρίνεια ή την απάτη της εταιρίας «Σκοπιάς» δεν στηριζόμασταν σε διαδόσεις, που τυχόν κυκλοφορούν ακόμη και μεταξύ των οπαδών της, αλλά σε επίσημα κείμενα.

Έτσι στην έκδοση: «Μάρτυρες του Ίεχωβά» της εταιρίας «Σκοπιά», που κυκλοφόρησε στην Ελλάδα το 1973, στη δεύτερη σελίδα διαβάζουμε:

«Στις σελίδες που ακολουθούν γίνεται αντικειμενική και υπεύθυνη παρουσίαση ώριμων βασικών στοιχείων επί του θέματος των μαρτύρων του Ίεχωβά... αποδίδεται στην ενημέρωσι ανθρώπων ειλικρινούς και έρευνητικής σκέψεως...». Στη σελίδα 8 προστίθεται πως τα στοιχεία αυτά έχουν υποβληθή «πρό πολλών ετών στην αρμόδια Γενικήν Διεύθυνσιν Θρησκευμάτων, του Ελληνικού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων».

Τό πόσο «αντικειμενική και υπεύθυνη» είναι ή έκθεσι του θέματος εκ μέρους της εταιρίας αποδείχθηκε ήδη με βάση το παράδειγμα του προσηλυτισμού και της τηρήσεως καταλόγων μελών: «Οι Μάρτυρες του Ίεχωβά δεν τηρούν καταλόγους μελών. Δεν επιδιώκουν τον προσηλυτισμόν ανθρώπων» (ἐνθ' άνωτ., σ. 8).

Για τό θέμα του προσηλυτισμού μιλήσαμε αρκετά' αποδείξαμε πως στό σημείο αυτό ή «Σκοπιά» χρησιμοποιεί τον «πολεμικό δόλο» και έξαπατά τό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Όμως θά επιμεινουμε ακόμη στό δεύτερο σημείο, στό θέμα της δήθεν μη τηρήσεως καταλόγων μελών.

Όχι μόνο κρατούν «καταλόγους μελών», αλλά σημειώνουν καθώς αποδείξαμε και τά ονόματα εκείνων που θά δείξουν κάποιο ενδιαφέρον στις επισκέψεις των.

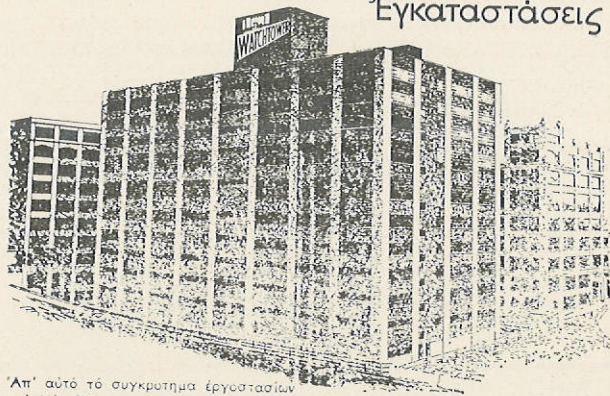
Στό μυστικό δελτίο «Διακονία της Βασιλείας» ή εταιρία δίδει ειδικές εντολές:

«Όφείλουμε νά τηρούμε σημειώσεις με τό όνομα του οικοδεσπότη και ό τ ι δ ή π ο τ ε άλλα στοιχεία

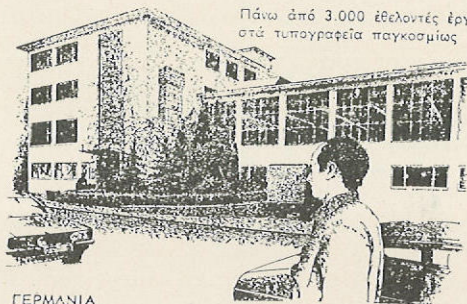
θά μας βοηθήσουν νά παρακολουθήσουμε τό ενδιαφέρον που ήδη έπεδείχθη» (Διακονία της Βασιλείας, Άπρίλιος 1979, σ. 4).

Συνεπώς, όχι μόνο τηρεί «καταλόγους μελών», αλλά και καταλόγους ενδιαφερομένων προσώπων' από την πρώτη στιγμή άνοίγει φάκελλο σε όποιονδήποτε έκδηλώσει κάποιο ενδιαφέρον. Τό όνομά του καταγράφεται άπαρα-

Διεθνείς Τυπογραφικές Έγκαταστάσεις

Άπ' αυτό τό συγκροτημα έργουστάσιών στη Νέα Ύόρκη, τά τυπογραφία της «Σκοπιάς» έπεξετάθησαν σε όλα τήν ύφήλιο

Πάνω από 3.000 έθελοντές εργάζονται στα τυπογραφεία παγκοσμίως

ΓΕΡΜΑΝΙΑ
10

Η ΣΚΟΠΙΑ — 1 ΙΟΥΛΙΟΥ, 1979

Για την παγκόσμια αύξηση των επιχειρήσεων της εταιρίας, τό «φακέλλωμα» έχει αναπτυχθή σε ειδική έπιστήμη και εφαρμόζεται πιστά όχι μόνο σε όλα τά κλιμάκια της χιλιαστικής Ιεραρχίας, αλλά και στό «άπό σπίτι σε σπίτι έργο».

Συνέχεια στη σελ. 10

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΛΗΡΙΚΟΙ

Στους αγώνες τῆς φυλῆς

Ἀνέκδοτα ἔγγραφα ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο Ἀγωνιστῶν Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης

Τοῦ κ. **I. M. ΚΑΤΖΗΦΩΤΗ**

3. ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Πῆρε μέρος στὸν κατὰ θάλασσαν Ἀγῶνα: πῆρε μέρος στὶς ναυμαχίες τῆς Σάμου καὶ τῆς Μυτιλήνης καὶ πολέμησε στὴν Κάρυστο ὑπὸ τὸν Κριεζώτη. Τιμῆθηκε μὲ τὸ χάλκινο ἀριστεῖο.

α'. Αἴτησή του πρὸς τὴν Ἐπιτροπή.

Στις 11 Ἰουνίου 1865 ὑπέβαλε πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐκδουλεύσεων τὴν παρακάτω αἴτησή του, στὴν ὁποία ἐξέθετε τὶς ὑπηρεσίες του στὸ ναυτικὸ καὶ τὴν ξηρὰ καὶ ζητοῦσε ἀνταμοιβὴ τῶν ἀγῶνων του γιὰ τὴν πατρίδα:

«Ἄνδρος 11 Ἰουνίου 1865.

Πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ Ἀγῶνος Ἐξεσιαστικὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἐπηρετήσας κατὰ τὸν ἰσορὴν ἀγῶνα ὡς ναύτης μὲ τὸ πλοῖον τοῦ Ἀναγνώστη Μπριάκου ἐκ Σπείτων καὶ λαθὼν μέρος εἰς τὴν ναυμαχίαν ἐν Σάμῳ ὅπου καταδιώξαντες ἐννέα ὀθωμανικὰ πλοῖα ἠναγκάσαμεν αὐτὰ νὰ ἐξωκεῖλον εἰς Μαρούσι, ὡσαύτως ὑπηρετήσας μὲ τὸ πλοῖον (Γολέτια) τοῦ Χατζη Γεωργίου Κοιζιᾶ, ἔλαβα μέρος εἰς τὴν ναυμαχίαν μεταξὺ Καρόμπορο καὶ Μυτιλήνης, διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις δὲ ταύτας δὲν ἐφρόντισα νὰ λάβω μαρτυρικόν, ἀλλὰ, ἀγνωροισθεισῶν αὐτῶν, μοὶ ἐχορηγήθη τὸ συνημμένον ἐπ' ἀριθμ. 10879 τῆς 30 Ἰουλίου 1845 δίπλωμα χαλκοῦν ἀριστεῖον. Πρὸς τοῖς ἀνωτέρω ἀγῶσι μου ὑπηρετήσα καὶ μὲ τὸν στρατηγὸν Κριεζώτην ἐν Καρόσῳ.

Ὅθεν παρακαλῶ νὰ ληφθῶσιν ἐπ' ὄφιν αἱ ἐκδουλεύσεις μου αὐταὶ καὶ μοὶ ἀποδοθῆ ὅ,τι μοὶ ἀνήκει. Ὁ κ. Ἐπαρχος Ἄνδρου νὰ εὐαρεστηθῆ νὰ διευθύνῃ τὴν παροῦσαν ὅπου δεῖ.

Ἐδπειθέσιαιος

ἱερὸς Σιαμάιος Βούλγαρης».

δ'. Τὸ δίπλωμα βραβεύσεώς του.

Γιὰ τὴ συμμετοχὴ του στὸν Ἀγῶνα τοῦ ἀπονεμήθηκε στις 30 Ἰουλίου 1845 τὸ χάλκινο ἀριστεῖο. Τὸ δίπλωμα, μὲ τὸ ὁποῖο τοῦ εἶχε ἐπιδοθῆ, ὁ παπὰ - Σταμάτης ὑπέβαλε μαζί μὲ τὴν αἴτησή του στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐκδουλεύσεων ὡς πιστοποιητικόν:

«ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀφοῦ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς ἐπεφρόνησε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ν' ἀπονεύμῃ εἰς τὸν Σιαμάιον Βούλγαρη, ἐντίμως μεθέξαντα τοῦ ὑπὲρ Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἡρωϊκοῦ ἀγῶνος, τὸ οὐστηδὲν τὴν 18)30 Σεπτεμβρίου 1833 Χαλκοῦν Ἀριστεῖον, παραδίδοις τοῦτο εἰς αὐτὸν μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ τὸ φέρῃ εἰς πάσαν περιστασίαν, καὶ πρὸς πιστοποίησιν τοῦτου τῷ ἐγχειρίζεται συγχρόνως καὶ τὸ παρὸν δίπλωμα.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 30 Ἰουλίου 1845

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν».

4. ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Πῆρε μέρος στὸν Ἀγῶνα ὡς ἱερέας καὶ ὡς ἀπλὸς στρατιώτης. Πολέμησε ὑπὸ τοὺς Μακρυγιάννη, Λέκα, Κριεζώτη καὶ Σαρρή.

α'. Αἴτησή του πρὸς τὴν Ἐπιτροπή.

Ἀγήμερος καὶ τυφλὸς στὰ θαθεῖά του γεράματα, ἀπευθύνθηκε πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ Ἐκδουλεύσεων ζητώντας ἀνταμοιβὴ τῶν κόπων του μὲ τὴν παρακάτω αἴτησιν, πού ὑπέβαλε στις 8 Ἀπριλίου 1865:

«*Εν Ἀθήναις τὴν 8 Ἀπριλίου 1865*

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἐκδουλεύσεων καὶ τῶν θυσιῶν τοῦ Ἀγῶνος Σεβαστὴν Ἐπιτροπὴν.

Ὁ εὐσεβάσιως ὑποσημειούμενος ὑπῆρξα ἱερεὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑπαναστάσεως μέχρι τοῦ ἔτους 1826, ὑπηρέτησα εἰς τὰ διάφορα στρατιωτικὰ σώματα μετὰ τῶν ἐξῆς ὀπλαρχηγῶν, ἦτοι τοῦ Λέκα, Μακρυγιάννη, 7 μῆνας μετὰ τοῦ Κριεζώτου καὶ 5 μῆνας κλεισμένος εἰς τὸ φρούριον μετὰ τοῦ Ἀθηναίου ὀπλαρχηγοῦ Σαρροῦ.

Οὐδέποτε ἀνεφέρθημι πρὸς ἰκανοποίησιν τῶν ἐκδουλεύσεών μου, ἀλλὰ ἰώρα ἀναγκάζομαι νὰ πράξω τοῦτο ἕνεκα θαυροῦ γήρατος καὶ τῆς τυφλώσεως τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ὁθεν παρακαλῶ τὴν Σεβαστὴν Ἐπιτροπὴν ἵνα μοῦ ἀνταμείρῃ τοὺς κόπους μου καθ' ὃ δίκαιον, ποτὲ δὲ δὲν πιστεύω ἢ Ἐπιτροπὴ νὰ πράξῃ τὸ ἐναντίον, ἔγγραφα δὲ δὲν ἔχω νὰ ἐπισυνάψω, διότι ταῦτα ἕνεκα περιστάσεων ἀπολέσθησαν.

Εὐπειθέστατος

ἀντὶ τοῦ παιρὸς μου Ἰωάννου Ἀναστασίου ἱερέως, ὑπογράφω ἐγὼ ὁ υἱὸς τοῦ οἰκονόμος Κωνσταντῖνος Ἰωάννου Ἀναστασίου».

6'. Πιστοποιητικὸ γιὰ τὴ δράση του.

Ἐπειδὴ εἶχε χάσει ὅλα τὰ πιστοποιητικὰ γιὰ τὴ δράση του στὸν Ἀγῶνα, καθὼς ἀναφέρει ὁ ἴδιος στὴν Ἐπιτροπὴ Ἐκδουλεύσεων, ἀπευθύνθηκε στὸν Χατζηπέτρον, ἤδη Ὑποστράτηγον, καὶ τὸν Ζαχαρίτζα, οἱ ὅποιοι στὶς 11 Ἀπριλίου 1865 ἐξέδωσαν τὸ παρακάτω πιστοποιητικὸ, μὲ τὸ ὅποιο θεβαίωσαν τὴ συμμετοχὴ του καὶ συνπέβαλε μὲ τὴν αἵτησή του:

«Πιστοποιητικὸν

Πιστοποιοῦμεν οἱ ὑποφαινόμενοι, ὅτι ὁ Κύριος Ἰωάννης Ἀναστασίου, ἱερεὺς, ὑπηρέτησεν ὡς τοιοῦτος καὶ ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης κατὰ τὸν ὑπὲρ Ἀνεξαρτησίας Ἀγῶνα παρευρεθεὶς εἰς διαφόρους μάχας, ἰδίως δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῶν Ἀθηνῶν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους αὐτῆς ἐν ἧ διεπρεπεν.

Διὸ καὶ αἰτησὶν του δίδομεν αὐτῷ τὸ παρόν, ἵνα τοῦ χρησιμεύσῃ ὅπου δεῖ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἀπριλίου 1865

Χρ. Χατζηπέτρον

Ἐποστράτηγος

Ν. Ζαχαρίτζας».

(Συνεχίζεται)

ΨΕΥΔΕΙΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΙ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ

Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 68

τήτως, μαζί μὲ ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ συνελέγησαν, προκειμένου νὰ χρησιμοποιηθοῦν στὴ λεγόμενη «ἐπανεπίσκεψι» ποὺ θὰ γίνῃ ἀνυπερθέτως μετὰ μὴ ἐβδομάδα:

«Κάθε εὐαγγελιζόμενος πρέπει νὰ κρατῇ σχετικὲς σημειώσεις», ἐπαναλαμβάνει τὸ μυστικὸ ἐκπαιδευτικὸ ἔντυπο καὶ αἰτιολογεῖ: «διότι ἄλλιῶς μπορεῖ νὰ μὴ γίνουν ἐπανεπίσκεψεις. Εἶναι βοηθητικὸ νὰ κρατᾶτε σημειώσεις ποὺ θὰ σᾶς βοηθήσουν στὶς ἐπανεπίσκεψεις σας. Ὄταν κρατήσετε σημειώσεις μετὰ ἀπὸ τὴν πρώτη ἐπίσκεψι, σκεφθῆτε ποῖο θέμα θὰ ἐνδιέφερε περισσότερο τὸ ἄτομο ποὺ ἐπισκεφθήκατε: γράψτε το αὐτὸ γιὰ νὰ μὴν τὸ ξεχάσετε. Μερικοὶ εὐαγγελιζόμενοι ἐσημείωσαν ὅτι: τὸ ἄτομο ἦταν ἀδιάθετο ἢ εἶχε ἓνα πρόβλημα, καὶ κατόπιν στὴν ἐπανεπίσκεψι ἄρχισαν μ' ἓνα θέμα περὶ ὑγείας καὶ λοιπά. Αὐτὸ τὸ προσωπικὸ ἐνδιαφέρον κάνει καλὴ ἐντύπωσι καὶ ἀναπτύσσει φιλικὴ σχέσι» (Διακονία τῆς Βασιλείας, Φεβρουάριος 1976, σ. 2).

Αὐτὸ δὲν εἶναι κατὰ περιπτωσιακὸ στὴ χιλιαστικὴ διαδικασίᾳ πλύσεως ἐγκεφάλου ἀποτελεῖ βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς:

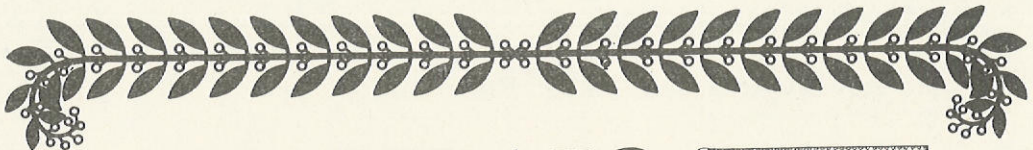
«Φροντίστε λοιπόν, ὅταν τελειώσῃ ἡ ἐπίσκεψις καὶ προτοῦ τὸ ληρημονήσετε, νὰ κρατήσετε σημείωσι τοῦ ὄνοματος τοῦ οἰκοδεσπότη καθὼς καὶ ἄλλων σημείων τὰ ὅποια πιστεύετε ὅτι θὰ σᾶς ὑποβοηθήσουν ὅταν κάνετε τὴν ἐπανεπίσκεψι. Λόγου χάριν, τί γνωρίζετε γι' αὐτὸν καὶ γιὰ τὴν οἰκογένειά του;...» (Διακονία τῆς Βασιλείας, Ἰανουάριος 1975, σ. 4).

Ἔτσι μποροῦμε νὰ ἀντιστρέψουμε τὰ πράγματα καὶ νὰ χρησιμοποιήσουμε τὴ φρασεολογίᾳ τῆς «Σκοπιᾶς» ἐναντίον τῆς:

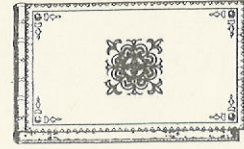
Στὶς σελίδες τῆς ἐρεύνης μας γίνεται ἀντικειμενικὴ καὶ ὑπεύθυνη παρουσιάσι ὠρισμένων βασικῶν στοιχείων ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, ἢ ὅποια ἀποβλέπει στὴν ἐνημέρωσι ἀνθρώπων εἰλικρινοῦς καὶ ἐρευνητικῆς σκέψεως καὶ τὰ ὅποια ἀποδεικνύουν τὴν ἀμερικανικὴ ἑταιρίᾳ «Σκοπιᾶ» ὡς δόλια ὀργάνωσι, ποὺ χρησιμοποιεῖ τὸ ψεῦδος μὲ σκοπὸ νὰ ἐξαπατήσῃ τίς ἐπίσημες Ἑλληνικὲς Ἀρχές.

Σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ «εἰλικρινοῦς καὶ ἐρευνητικῆς σκέψεως ἄτομα» ὑπενηθμίζουμε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ:

«Βδέλυγμα Κυρίῳ χεῖλη ψευδῆ» (Παροιμ. 16' 22).

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Τιμοθέου

«ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ»

(Μνήμες πολέμου '40)

Οἱ μνήμες κι οἱ νοσταλγικὲς ἀναφορὲς σὲ γεγονότα, περιστατικά καὶ διώματα τῆς ζωῆς μας, ἀποτελοῦν ἐμπειρίες, ποὺ ὄχι μόνο μᾶς

συνέπειες ἐκείνου τοῦ ἔπους ποὺ ἔζησαν οἱ Πανέλληνες, ἀλλὰ καὶ τὸν κραδασμὸ ἑκατομμυρίων συνειδήσεων, ποὺ ἔζησαν ἔντονα τὸν ἀνθρώπινο πόνο, τὴν ἀγάπη, τὴ λεβεντιά, τὸ θάνατο.

Πέρα ὅμως ἀπ' αὐτή, τὴ συναισθηματικὴ προσφορὰ τοῦ βιβλίου, ὁ Σεβασμιώτατος μὲ τὰ αὐθεντικά περιστατικά ποὺ διηγεῖται καταθέτει καὶ μιὰ ἱστορικὴ μαρτυρία ἄξια νὰ σταχυολογηθεῖ ἀπὸ τοὺς μελλοντικούς ἱστορικούς καὶ νὰ ἀξιολογηθεῖ μὲ τὴν πρέπουσα σημασία τους.

Φς

Π. Σωτήρχου

«ΠΑΙΔΟΜΑΡΤΥΡΕΣ»

Μιὰ νέα προσφορὰ στὸ ὀρθόδοξο φρόνημα τοῦ λαοῦ καὶ στὴν ἀγιολογία τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι καὶ τὸ νέο, πλούσιο καὶ πρωτότυπο, ἔργο τοῦ ἀκάματου καὶ αὐθεντικοῦ μελετητῆ τῆς Ὁρθοδοξίας, Π. Σωτήρχου.

Πρόκειται γιὰ ἓνα πολυῆμαντο βιβλίο, ποὺ μὲ τὸν τίτλο του κίβλας δίνει τὸ ἔναυσμα γιὰ μιὰ βαθεῖα συγκίνηση στὸ χῶρο τῆς μαρτυρίας τῆς πίστεως καὶ τοῦ μαρτυρίου.

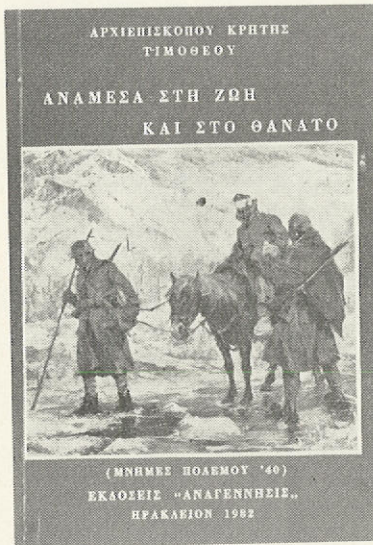
Ἐξάλλου ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Π. Σωτήρχου εἶναι μιὰ συγκλονιστικὴ καταγραφή τοῦ πλοῦτου καὶ τῶν πηγῶν τῆς Ὁρθοδοξίας ποὺ καλύπτει τὴν κάθε ἰκαμάδα τῆς ζωῆς καὶ τῆς σκέψης μας.

Μιλώντας σὲ συνέντευξή του στὴν ΕΡΤ 1, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου του αὐτοῦ, ὁ Π. Σωτήρχος τόνισε:

«Οἱ στόχοι τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι δύο. Ὁ πρῶτος, νὰ κερδίσει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παιδιῶν, τὴν συγκίνησή τους, τὴν σύνδεσή τους μὲ τοὺς θαυμαστοὺς Ἀγίους τῆς

Ἐκκλησίας μας. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο πιστεύω ὅτι μποροῦν νὰ βοηθήσουν πολὺ ἀποτελεσματικά τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα καὶ οἱ Κατηχητές, πρέπει νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ ἀγαπήσουν τὰ παιδιά στὴν δική τους ἡλικία τοὺς πρὸ καλοὺς φίλους, ποὺ μπορεῖ νὰ ἀποκτήσει ὁ ἄνθρωπος στὴν ζωὴ του. Κι αὐτοὶ εἶναι οἱ Ἄγιοι καὶ μάλιστα οἱ παιδομάρτυρες ποὺ ἔχουν τὴν ἴδια σχεδὸν ἡλικία μὲ τὰ παιδιά.

Ὁ δεῦτερος στόχος εἶναι οἱ γονεῖς τῶν παιδιῶν. Ὅσοι γονεῖς ἀγαποῦν ἀληθινὰ τὰ παιδιά τους καὶ θέλουν νὰ τὰ μορφώσουν πνευματικά καὶ ψυχικά, πρέπει νὰ τὰ συμ-

προσφέρουν εὐκαιρίες συγκίνησης, ἀλλὰ διδάσκουν κίβλας καὶ πλουτίζουν τὴν πνευματικὴ μας ὀρίμανση.

Ἐνα τέτοιο βιβλίο μὲ ἐμπειρίες ἀπ' τὸν πόλεμο, ποὺ ματώνουν τὴν καρδιά, ἀλλὰ καὶ τὴν γλυκαίνουν, εἶναι καὶ κεῖνες, ποὺ μὲ μεγάλη χάρη χάραξε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμοθέος καὶ κυκλοφόρησε μὲ τὸν ἀπλὸ τίτλο «Ἀνάμεσα στὴ ζωὴ καὶ στὸ θάνατο».

Εἶναι μιὰ ζωντανὴ ἐξιστόρηση ἀληθινῶν γεγονότων, ποὺ ἔλαβαν χώρα στὸ ὀδυνηρὸ ξεκίνημα τοῦ Σαράντα. Καὶ ποὺ σὰν ἀποτέλεσμα εἶχαν, ὄχι μόνο τὶς συγκλονιστικὲς

φιλιώσουν μὲ τοὺς Ἀγίους καὶ μὲ τὴν Ἐκκλησία, τὴν Μητέρα ὅλων μας».

Τὸ θέμα μὲ τὸ ὁποῖο καταπιάστηκε ὁ Π. Σωτήρχος εἶναι ξεχωριστὰ σπουδαῖο, παρθένο, δυνατὸ. Καὶ χάρη στὰ ἄξια χέρια του, ζωντανεύτηκε καὶ μάλιστα τόσο ἀποτελεσματικά.

Φς

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΤΑ «ΤΥΧΕΡΑ»

Σύναξη τῶν κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν πραγματοποιήθηκε τὴ Δευτέρα 21 Φεβρουαρίου σπὸν ἰ. Ναὸ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης ὁδ. Αἰόλου. Πρὸς τοὺς ἐφημερίους καὶ διακόνους μίλησαν ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Βρεσθένης κ. Δημήτριος καὶ ὁ Πρωτοσύγκελλος πανοσ. ἀρχιμ. κ. Μ. Ξύδας. Ἀνέπτυξαν θέματα πὸν ἔχουν σχέση με τὴ δραστηριοποίηση τοῦ ἰ. Κλήρου στὸ ἐνοριακὸ ποιμαντικὸ, διδασκτικὸ, κοινωνικὸ κ.λπ. ἔργο, τονίζοντας ἰδιαίτερα τὴν ἀνάγκη νὰ διεξάγεται τοῦτο με τρόπο εἰρηνικὸ καὶ καθαρῶς πνευματικὰ μέσα, χωρὶς ἀνάμιξη σὲ ἀπάδουσες πρὸς τὸ ἱερατικὸ σχῆμα ἐκδηλώσεις.

Μὲ ἀφορμὴ, ἐξ ἄλλου, περιστατικὸ πὸν πρόσφατα ἀπασχόλησε καὶ τὸν Τύπο, ἐπισημάνθηκε ὅτι τὰ λεγόμενα «τυχερά» πρέπει νὰ εἶναι ἐντελῶς προαιρετικά, γιὰ νὰ μὴ δημιουργοῦνται προστριβές καὶ παρεξηγήσεις μεταξὺ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν χριστιανῶν.

ΙΕΡΕΙΣ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Ἐγκύκλιος τοῦ ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν πρὸς τὶς Νομαρχίες τοῦ Κράτους διευκρινίζει ὅτι ἱερεῖς καὶ ἱεροψάλτες μποροῦν νὰ διατηροῦν καὶ τὴ θέση τοῦ Γραμματέως τῆς Κοινότητος, γιὰτὶ αὐτὸ δὲν ἐμπόπτει στὶς διατάξεις τοῦ νόμου περὶ πολυθεσίας.

Ἡ ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΩΝ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ

Μὲ ἀφορμὴ διάφορα ἔγγραφα καὶ ὁδηγίες τοῦ Ἐπισημοῦ Προεδρίας Κυβερνήσεως πὸν προκάλεσαν ἀμφισβητήσεις γύρω ἀπὸ τὴ νομικὴ κατάσταση τῶν ἱεροψαλτῶν καὶ τὴν ἀναγνώριση τῆς προὔπηρεσίας τους, ὁ ὑπουργὸς κ. Ἀγ. Κουτσόγιωργας, με τὴν ὑπ' ἀρ. 352)83 ἀπόφασή του, παρέσχε «τὶς ἀπόψεις τῆς Ἐπισημοῦ τῆς ἀπόφασίς του καὶ ὁδηγίες πάνω στὸ ζήτημα, ἀναμορφώνοντας ἀνάλογα καὶ θε ἄλλη προηγούμενη ἀποψή της».

Ἐτσι «πληροῦνται στὴν περίπτωσι τῶν ἱεροψαλτῶν οἱ ὅροι πὸν θεσπίζονται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ Ν. 754)1978 καὶ λοιπῶν συναφῶν Νόμων γιὰ τὸν συνυπολογισμὸ τῆς προὔπηρεσίας τοῦ ἱεροψαλτῆ τῶν πολιτικῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ συνεπῶς θὰ πρέπει νὰ ἐξακολουθήσει ἡ χορήγηση τοῦ ἐπιδόματος χρόνου ὑπηρεσίας, πὸν χορηγήθηκε ἔπειτα ἀπὸ προσμέτρηση ἱεροψαλτικῆς προὔπηρεσίας, ἐφ' ὅσον συντρέχουν οἱ προϋποθέσεις: α) Διορισμὸς κατὰ τὴ διαδικασία τοῦ Ν. 2200)1940... καὶ β) Ἀπασχόληση κατὰ σύνηθες βιοποριστικὸ ἐπάγγελμα καὶ πλήρες ὥραριο».

Μὲ τὴν ἴδια ἀπόφαση καθορίζεται ὅτι «ἡ ἀπασχόληση τοῦ ἱεροψαλτῆ... δὲν ὑπάγεται στοὺς περιορισμοὺς τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. 1256)1982» (γιὰ τὴν πολυθεσία).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

—Σμύρνης Γεώργιος, ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 32, σύνταξη 20.967, ἐφάπαξ 410.650.

—Παπαθανασίου Ἀθαν., ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, Ε.Α. 65.568.

—Φάκος Γεώργιος, ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 19, σύνταξη 10.000, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 177.114.

—Χούθης Εὐθύμιος, ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 438.061.

—Παπαγιάννου Ἀριστοτ., ἱερεύς, Β)4, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 30.427, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 512.847.

—Παπαγεωργίου Χρήστ., ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, ἐφάπαξ 469.322.

—Ἀντωνόπουλος Μιχαήλ, ἱερεύς, Δ)7, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 24.062, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 444.682.

—Βαρβάρης Ἀγαθάγγ., ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 13, σύνταξη 10.000, ἐφάπαξ 151.619.

—Καλογόρου Ἀρετῆ, πρεσβ., Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 12.785, ἐφάπαξ 457.465.

—Μπέης Νικόλαος, ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, Ε.Α. 14.672.

—Παπαγεωργίου Γεωργία, πρεσβ., Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 28, σύνταξη 13.943, οἰκογ. ἐπίδ. 3.632, ἐφάπαξ 297.534.

—Κωστόπουλος Βασίλ., ἱερεύς, Δ)7, ἔτη ὑπηρεσίας 28, σύνταξη 24.062, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 452.665.

—Τσάμης Γεώργιος, ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 449.976.

—Καραγιαννάκης Νικόλ., ἱερεύς, Β)4, ἔτη ὑπηρεσίας 24, σύνταξη 13.277, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 308.444.

—Παπαθανασίου Χρήστος, ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, ἐφάπαξ 444.833.

—Κολλὰς Ἀνδρέας, ἱερεύς, Γ)6, ἔτη ὑπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οἰκογ. ἐπίδ. 1.816, ἐφάπαξ 453.034.

—Παπαϊωάννου Ἰωάννης, ἱερεύς, Δ)7, ἔτη ὑπηρεσίας 20, σύνταξη 10.000, ἐφάπαξ 212.450.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ. 721.0734

Προστάτης Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.